ספר

מסכת ציצית השלם

מרכבה לעלייה בקודש – לכל סעודות החול ובפרט ליום הזיכרון [יורצייט]

בו יבואר עצה נפלאה איך להפוך כל סעודה של ימות החול, ובפרט סעודת יום השנה [יום הזיכרון - יורצייט - יאָרצייט] של הנפטר, לסעודת סיום, שהיא כידוע סעודת מצווה - וזה ע"י עשיית סיום מסכת ציצית לפני שאוכלים או שותים, כמו שנהג הצה"ק בעל **השל"ה** זי"ע שהי' לומד קודם שטעם כלום, (למד) מסכת כלה כי קלה, והוא לא היה רוצה ליהנות מהעולם הזה בלא סעודת מצוה כמו סיום מסכתא, או ברית מילה, או סעודת אירוסין ונישואין ולאו כל יומא אתרחש נשואין, לכן למד כל יום מסכת כלה. וכן נהגו הרבה צדיקים כמו הצה"ק רבי ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע, ועוד.

ידוע מהספרים הקדושים שעל כל תענוג בעולם הזה, שלא בקדושה צריך האדם לאחר פטירתו לעבור חיבוט הקבר- כדי להסיר את הסטרא אחרא שדבקה בו, וזה על מנת לאפשר לנשמה להשתחרר מהגוף ולעלות, ולכן כדי להתקדש נהגו הרבה צדיקים שלא לאכול, אלא רק מסעודת מצוה, סיום מסכת, או ברית מילה ועוד. (כי בסעודת מצווה האדם מוגן והס"א לא יכולה לדבוק בו), לכן **סידרנו ללמוד מסכת ציצית, שהיא מסכת קצרה בת 22 פסקאות- שרומז לכ"ב אותיות של התורה הקדושה שמהן נארג עולם המלבוש העליון, שמלבוש הציצית כנגד עולם המלבוש.**

הרוצה לעשות סעודתו סעודת מצווה כל ימי השנה, **ילמד מסכת ציצית**, או שאר מסכתות קטנות, כמו מסכת כלה ועוד, וזה שווה לכל נפש שיכול כל אדם ללמוד מסכת זו בנקל במשך כמה דקות, ויהא לו בכל סעודה שאוכל - סעודת סיום מסכת, ויזכה בזה לבחינת קדושת האכילה שכל האכילה מתקדשת. וכן **כשנותן תיקון לנשמה ביום השנה** [האזכרה] **של הנפטר** [יארצייט], וכן יכול לעשות סיום מסכת כשעולה לציון ביום ההילולא, כמו שאמרו חז"ל שצריך לכבדם בחייהם ובמותם (קדושין ל"א). החסידים חוגגים את יום הזיכרון של צדיקיהם ועושים אותו ליום הלולא. ויש מהם שנוהגים כן גם ביום הזיכרון של אבותיהם, באמרם כי ביום זיכרון תעלה נשמת המתים למדרגה רמה בגן עדן (עי' נשמת חיים ח"ב כ"ז, מקורי המנהגים סי' צ"ח). ושותים ייי"ש ביום הזיכרון אחר התפילה, לשמחת עילוי הנשמה. [המשך בעמוד ד'].

יוצא לאור כ"ט מר חשון תשפ"א, יומא דהלולא של כ"ק אדמו"ר אבי מורי הגה"צ רבי ישעיה זאב בן הגה"צ רבי משה אליהו גרוס זצ"ל
מפעל הזוהר העולמי סניף בת ים 0527-65-1911

מפעל הזוהר העולמי יצא במבצע מיוחד וחשוב מאוד

בהוצאת מסכת ציצית להפצה בחינם

בלימוד של בערך 2 דקות ביום ניצלים
מדיני חיבוט הקבר הקשים -

קריאת מסכת ציצית
יכולה להיות מחולקת בשמחות
כגון בר מצוות, חתונות וכו',
וללמוד לטובת נשמת הנפטר בבתי אבלים,
וכמו כן לכל השנה לעילוי נשמת ויום הזיכרון.
וכמו"כ לכל בתי מדרשיות ישיבות ות"ת

לכל המעוניין יתקשר ל-

0527-65-1911

ויזמין כל כמות שירצה בחינם.

לשמיעת סיום מסכת ציצית בכל יום ועוד סגולות
בקו שומרי החומות 072-33-72-978

ספר
מסכת ציצית

פִּתְחֵי שְׁעָרִים

י ראיך יראוני וישמחו כי לדברך יחלתי.
ה בינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב.
ו אשמרה תורתך תמיד לעולם ועד.
ה נה תאבתי לפקודיך בצדקתך חייני.

אשירה לה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ואודה ה' מאד בפי ובתוך רבים אהללנו, ואספר שבחו וחסדו אשר הפליא לעשות אתי, ויהי עמדי בדרך אשר זכני להוציא לאור עולם הספר הקדוש הזה מסכת ציצית, ובזכות זיכוי הרבים הגדול הזה, שכל אחד ייסיים כל יום את מסכת ציצית, בעזרת השי"ת ינצל מחיבוט הקבר מעונש מותרות של אכילה ושתיה.

ומי שיושב שבעה על הוריו וקרוביו ל"ע יסיימו הציבור המנחמים בכל תפלה מימי השבעה את מסכת ציצית ברבים בכל תפלה, ובכך יצילו את הנפטר מהדינים הקשים של חיבוט הקבר. וכמו כן כל הנכדים ונינים יגידו כל מימי השבעה - וכמו כן הילדים והנכדים ימשיכו לגמור כל יום מסכת ציצית לעילוי נשמתו. ובזה תהיה להנפטר תועלת גדולה מאוד, וכמו כן תהיה מצוה גדול ללומד.

צדיקים בכל הדורות היו נזהרים מלאכול ולשתות לפני התפילה, וכמו כן היו נזהרים לאכול רק בסעודות מצווה, בגלל דין חיבוט הקבר הנורא.

דע כי עונש חיבוט הקבר אינו בא אלא בשביל השמחה שאדם שמח בזמן שאינו ראוי לו, ואין השמחה אלא בבשר ויין, וכל הימים המותרים בנפילת אפיים אינם ימי שמחה, ולכן אסור בהם אכילת בשר ושתיית יין, וזה רמוז בפסוק (ישעיהו פרק א' פס' י"ד) חודשיכם ומועדכם שנאה נפשי. (חסד לאברהם, מעין חמישי עין משפט דף כ"ו)

מובא כאן חלק מדיני חיבוט הקבר, שבו אדם יישפט וימסור דין לפי מעשיו.

בשעת הדין אומר הקדוש ברוך הוא לאדם, טורח גדול היה לי עליך משיצרתיך במעי אמך ולא היית נפל, וכשיצאת לאויר העולם תיקנתי לך מזונות והצלתיך מן הייסורים, כלום עסקת בתורה, ועשית גמילות חסדים לפני, אם יש בו כל הדברים הללו פוטרים אותו מיד מן הדין, ואם לא מוסרים אותו לחמישה מלאכי חבלה כנגד חמישה חומשי תורה, כדי לגבות ממנו ג' עניינים, אחד ביטול תורה מצד התפארת, הב' גמילות חסדים מצד החסד, הג' בשאר עוונות מצד הגבורה. (חסד לאברהם מעין חמישי עין משפט דף ר"ג-ר"ד).

האדם יצטרך לשלם בעבור כל מאכל ומשקה שהכניס לפיו במשך ימות החול, שלא היו שייכים לסעודות מצווה, ועל כן הוא יצטרך לעבור את דין חיבוט הקבר, לפי מעשיו בעולם השפל.

כעת בעהשי"ת, ובחסדי השם, הדפסנו את מסכת ציצית, שנחשבת כמו סעודת מצווה. כך יוצא מזה שאדם שיקרא **כל יום** את מסכת ציצית שהדפסנו כאן, לא יצטרך לשלם את הדין הקשה של אכילה ושתייה בחיבוט הקבר. זה בתנאי שכל המאכלים והמשקים שלו הם כשרים בתכלית הכשרות, ולא ח"ו נבלות וטרפות, חרקים ותולעים.

חיבוט הקבר הוא השלב הראשון שאדם יצטרך לעבור, רח"ל, אחרי פטירתו, ואורך חיבוט הקבר יהיה לפי דינו. משם הוא יעלה לבית דין של מעלה לתת דין וחשבון. וכדאי מאד לקרוא את מסכת גיהינום ולדעת מה מצפה לאדם שלא השכיל לעשות תשובה בעולם השקר הזה, ויותר גרוע מזה, כף הקלע, השם ישמור. ואני רוצה לציין שכאשר אני הייתי בן 12 שנה הרבי שלי להבחל"ח הגה"צ רבי מנדל פרידמן זצ"ל, לימד אותנו בחדר את מסכת גהינום, וכל החיים שלי נזהרתי מלעשות עבירה בגלל מה שלמדת כשהייתי ילד, ולכן כדאי ללמד גם את הילדים שיש דין ויש דיין שכר ועונש. וכתוצאה מכך חיברתי ספרים, חמשה כרכים שכר ועונש על פרשת השבוע, וזה חולק בחינם במאות אלפי עותקים בכל העולם.

ומצינו שאפילו רבן יוחנן בן זכאי היה חרד וירא מדיני העולם הבא כמו שאמר (ברכות דף כ"ח) כשחלה רבן יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם התחיל לבכות, אמרו לו תלמידיו "רבינו, נר ישראל, עמוד הימיני, פטיש החזק, מפני מה אתה בוכה", אמר להם: "אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי, שהיום כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני אין איסורו איסור עולם, ואם ממיתני אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים, ולשחדו בממון אף עפ"י כן הייתי בוכה, ועכשיו שמוליכים אותי לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי כעסו כעס עולם, ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני מיתתו מיתת עולם, ואיני יכול לפייסו בדברים, ולא לשחדו בממון, ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים, אחת לגן עדן ואחת לגיהינום ואיני יודע באיזה מהן מוליכין אותי ולא אבכה?

קל וחומר, אם בארזים נפלה שלהבת מה יגידו אזובי הקיר. לכן, כל אחד שעיניו בראשו, ישכיל לעשות תשובה כל עוד זה אפשרי, וכמו כן **יקרא את מסכת ציצית שמובאת כאן, וינצל מחיבוט הקבר, ויתקן את כל מעשיו**.

השם הטוב יהיה בעזרינו, לתקן את כל אשר עיוותנו, ויזכנו לראות את משיח צדקנו, ובית מקדשנו, בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן. ברוך השם לעולם אמן ואמן.

סיום מסכת נחשב כהכנסת אורחים
והכנסת אורחים כקבלת פני השכינה

באו"ח סימן קנ"ז: סעיף א. כשיגיע שעה רביעית יקבע סעודתו; ואם הוא ת"ח ועוסק בלימודו, ימתין עד שעה ו', ולא יאחר יותר דהוי כזורק אבן לחמת אם לא טעם מידי בצפרא. ועיין מ"א שם.

והחיד"א בברכי יוסף (סימן קנ"ז): **א.** יקבע סעודתו וכו' כתב הרב החסיד מהר"י צמח בהגהותיו ב"י, ראוי לאדם לכוין מאד בעת אכילתו ולא לאכול כבהמות, וצריך אדם לזכור בעת אכילתו **חורבן הבית כמ"ש בזהר תרומה דף קנ"ז** עכ"ל. והאיש הירא ישים תדיר נגד עיניו מה שאמרו רז"ל והביאוהו התוס', בכתובות (דף ק"ד) עד שאדם מתפלל שיכנסו דברי תורה לתוך גופו יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו ויחרד האיש הירא בהעמיקו בזה.

א"א לא רצה לאכול לבד שלא רצה לגמול חסד להגוף, רק קודם לתת לאורחים, בגלל זה חיכה לאורחים שלא רצה לגמול חסד להגוף עד שיהיה לו אורחים בגלל זה לא אמר ואתנה רק ואקחה

בבאר מים חיים בראשית (יח, א'): **וירא והוא יושב פתח האוהל כחום היום:**

גם **יאמר כחם היום.** כי חז"ל (בראשית רבה שם) אמרו שהיה בששה שעות על היום, ובודאי אברהם אבינו ע"ה קיים מאמר הכתוב (איוב ל"א, י"ז) **וְאֹכַל פִּתִּי לְבַדִּי וְלֹא אָכַל יָתוֹם מִמֶּנָּה** וגו' ובודאי היה תמיד עניים על שולחנו, ועל כן בהגיע עת האוכל זמן סעודת תלמיד חכם שהוא ששה שעות על היום ישב לו בפתחו לראות אל עובר ושב להכניס אורחים על שולחנו והמתין עד בואם.

גם לפי מאמר חז"ל (ויקרא רבה ל"ד, ג' (בפסוק) משלי י"א, י"ז) גומל נפשו איש חסד זה הלל הזקן שבשעה שהיה נפטר מתלמידיו היה מהלך והולך עמם, אמרו ליה תלמידיו רבי להיכן אתה הולך? אמר להם לגמול חסד עם הדין אכסניא בגו ביתא, אמרו לו כל יום אית לך אכסניא אמר לה והדין נפשא עלובתא לאו אכסניא היא בגו גופא וכו' עד כאן. וכאן העיד הכתוב על **אברהם שלא רצה לגמול חסד עם עני דגופו, כי אם בהקדם לגמול חסדיו לעניי עולם ואז עמהם פתו יאכל ולא בלעדם,** ואף שכבר היה כחום היום זמן סעודה האחרונה שאחר כך הוא כזורק אבן לחמת (פסחים י"ב): **לא נמנע מלהמתין עד אשר יתן פתו לעני,** כאמור.

והיגל יעקב כותב שרבו האמרי יוסף זי"ע **לא אכל אף פעם אלא אם כן היה לו אורחים, אברהם אבינו שלומדים ממנו הכנסת אורחים בוודאי עשה כך, ובגלל זה כותב ואקחה פת לחם היה צריך לומר ואתנה אלא בגלל שכך היה יכול גם כן לאכול.**

למדנו עוד חידוש גדול שהרבה צדיקים היו מסיימים מסכת, והרבה צדיקים לא היו אוכלים בלי אורחים.

הקדמה

ענף א'

ברוך ה' אשר לא עזב חסדו מאתי והנחני בדרך אמת, קנה ואל תמכור - זו תורה וזו שכרה, נוצר תאנה יאכל פריה, אשר יגעתי ומצאתי, מה מצאתי?

ראיתי שהרב הגאון מהו' **ישעיה בעמ"ח ספר של"ה הק' הי' לומד קודם שטעם כלום מסכת כלה כי קלה, והוא לא היה רוצה ליהנות בעוה"ז בלא סעודת מצוה כמו סיום מסכתא או ברית מילה או סעודת אירוסין ונישואין ולאו כל יומא אתרחש נשואין, לכן למד כל יום מסכת כלה.**

וזה לי עשרים שנה אשר אנכי למדתי בע"ה כל יום ויום מסכת כלה. ומרדכי מתהלך לפני חצר המלך לדעת, **ומי ראה אלו יוצאים ולא יצא ללמוד מסכת כלה בעל המחבר של"ה ושאר גאוני ארץ אשר אנשי השם המה זכותם יגן עלינו**, גם אני הלכתי בעקבותיו עקבי הצאן לרעות במשכנות הרועים, ולא ח"ו לדמות לעליון עליונים אשר למעלה ממני כי אני כקוף בפני אדם, אלא לקיים מה שאמר הכתוב "**אשר בשמים ממעל**" - דבר הצריך לשמים צריך ליקח ראיה מן האדם אשר למעלה ממנו, שאל תאמר בלבבך למדתי תורה הרבה, לא עליך המלאכה לגמור, אמת שכן הוא, אבל אל תתזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת, כי המלאכה מרובה ובעל הבית דוחק, מה שתוכל ללמוד צריך ללמוד, קח ראיה מן הגדולים ממך אשר לא הגעת לקרסוליהם. וכמו דאמרו רז"ל איזה תלמיד חכם **כל ששואלין אפי' במסכת כלה.** "ואשר בארץ מתחת".

לענין מילי דעלמא הסתכל מתחת, אל תאמר עני אני, וטפלא תלוי, כי מתי אנכי אעשה לביתי, שפיל לסיפיה דקרא, קח לך ראיה מעניים אחרים יותר ממך, כלום הייתי יותר עני מהלל, והיה מסתפק במועט. ובפרט בזמן הזה אשר כל איש הולך אחר פרנסתו וביגיעה רבה בזעת אפיך תאכל לחם, אשר בעו"ה ניטל שפע מישראל וניתנה לאו"ה, ובוודאי מי חשיד קוב"ה דעביד דינא בלא דינא, רק אנו פורקין עול תורה מעלינו, ולכן הקב"ה נותן עלינו עול מלכות ועול דרך ארץ. ע"כ ראוי ונכון להודות לה' על אכילת מזון שזן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום כדי שלא יקטרג מדת הדין. וזה הוא הפירוש "**קשה מזונותיו של אדם כקריעת יום סוף**", כי כקריעת ים סוף היה מדת הדין מקטרג הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, מה נשתנה אלו מאלו.

וכדי שלא יקטרג עלינו ח"ו ע"כ חברתי ספר תיקון סעודה - מקרא ומשנה וגמרא, כי "לעולם אדם ישלש שנותיו שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בגמרא" [והקשה בגמ'] מי ידע כמה חי, ומתרץ - ליומי. ומק' תוספות אכתי קשה מי ידע כמה חי, ומתרץ תוס' לא צריך מזו אלא לשעות. ובודאי מי שיש יכולת בידו לקיים והגית בו יומם ולילה, תבוא עליו כרכה. אך הולכין אחר הרוב, ורוב

העולם טרודים במזונות. ולכה"פ ילמד מקרא ומשנה וגמ', קודם הסעודה ובתוך הסעודה, כי הסעודה במקום מזבחת ולכל הפתות ילמד מסכת כזה קודם הסעודה.

לכן חברתי **מסכת כלה** - בכרך קטן, כדי שתהא קלה בעיניו להוציאה מחיקו, למען ישא איש בחיקו, כי חיים הם למוצאיהם, וכמאמר שלמה המלך ע"ה "עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא עליה מלך גדול וסבב אותה", אפשר לומר "עיר קטנה" - זו מסכת כלה, וספר נקרא עיר, כמו שנאמר "אשר יכה קרית ספר", וכמו שכתב רש"י ז"ל, שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה, וילכוד עתניאל בן קנז. ואפשר דמסכת כלה, עיר קטנה, כלומר תנאים ואמוראים המה מעוטים במסכת זה, אעפ"כ מצוה ללמוד כרך דכולא ביה הלכות ואגדות, ואך אע"פ כן, ובא עליה מלך גדול וסבב אותה זו יצר הרע ולא הניח אותו ללמוד.

לכן חברתי מסכת כלה - בחיבור קטן, ליראי ה' ולחושבי שמו אשר נהנים מיגיע כפם, לכל הפחות ללמוד מידי יום ביומו **מסכת כלה**, אף אם הם טרודים במזונתם כי קשה להם מזונותם כקריעת ים סוף, גם חברתי להם תיקון סעודה - מקרא ומשנה וגמרא, בכל יום. ויהי רצון שיהיה שולחן במקום מזבח ותשיב את מקדשך על מכונו ונזכה למזבת האמיתי במהרה בימינו אמן, (מספר גדולת מרדכי שנדפס בשנת תקמ"ז).

ענף ב'

ידוע לכל אחד מישראל שנשמתו קדושה, כי חוצבה מכסא הכבוד, ולכן עליו להיות מובדל, קדוש, מרומם מטבעו, הוא צריך להבדיל עצמו ואת הנהגותיו בכל המובנים מאומות העולם המייצגים נאמנה את טבע העולם הזה, שנמשך אל החומר, ולכן כל באי העולם רדופים אחרי תענוגות הגוף ותאוות גשמיים. וכל המרבה הרי זה משובח.

ולמה דוקא בחר בנו הקב"ה מכל העמים לעם סגולה? ככה (כתר כל הכתרים) בלי סיבה! כי אם היתה סיבה, בטלה הסיבה, בטלה האהבה.

הקב"ה צווה אותנו "**קדושים תהיו**" ולמה? כי הוא קדוש. ואנו צרכים להדבק במידותיו, ובכדי להיות מרוממים וקדושים, אנו צריכים לפעול ולהתנהג מעל הטבע הירוד של תאוות הגוף שלנו שנמשך אל החומר, ובזכות הנשמה הקדושה השוכנת בקרבנו יהיה לנו הכח להנהיג את הגוף, ולשלוט בו ולא להפך. לדוגמא- על דרך משל כמו נהג שנוסע ברכב, אז ברור שנהג מנהיג ושולט ברכבו, ולא ח"ו להפך שלנהג אין שליטה על הרכב- שאז לבטח תהיה תאונה. בדומה לכך הם היחסים של הנשמה מול הגוף. כל זמן שהנשמה שולטת בתאוות הגוף, אז היא מתרוממת ומתקדשת, ועל זה אנו מקבלים שכר בעולם הבא, ואם תאוות הגוף שולטים בנשמה, אנו מחלישים את כוחה הרוחני, ומתרחקים מהקב"ה, ומחזקים את צד הס"א של העולם.

וידוע **שאנו מצווים ברמ"ח מצוות עשה, ושס"ה מצוות לא תעשה**- לכאורה הגבולות ברורים. מה מותר ומה אסור.

וידוע שכל בן תורה יודע את הגבולות של מה מותר ומה אסור. ואף אחד במודע לא ירצה להיכנס לתחום האיסור.

אבל **המבחן העיקרי של ההתקדשות**, היא **בתחום המותר**! "**קדש עצמך במותר לך**" והיא נקראת **קליפת נוגה**.

כל יהודי שומר תורה ומצוות משתדל לאכול בכשרות אפילו מהודרת, ואף אחד במודע לא יקנה בשר לא כשר. הגבול ברור! אבל **איפה נבחן האדם? במקום שמותר לו**. מותר לאכול כל דבר כשר!, אבל השאלה איך אתה אוכל? האם מתוך כוונה שהשולחן הוא מזבח? האם בגרגרנות? האם מרוב תענוג של האכילה אתה השוכח את ה'? האם באכילה שלך, אתה מתקשר אל הקב"ה- כי ידוע שככל שהמאכל יותר טעים- טמונים בו יותר ניצוצות קדושה שרוצים להתעלות ע"י אכילתך, **ובעצם אתה אוכל ניצוצות אלוקיים רוחניים שמחיים אותך!** (ועיין בספרי שו"ת זבחו זבחי צדק בהקדמה מה שהבאתי מכתבי האריז"ל).

וידוע שבשבתות וימים טובים- ישנה "**עליית עולמות**", וכל החלק הרוחני של האדם מתעלה לעולם אצילות, מקום של שלמות, ולכן אין חשש לאחיזת הקליפות בזמן הסעודה. וכל הסעודות בשבת וימים טובים הם סעודת מצווה.

לעומת זאת בכל הסעודות של ימות החול-יש אחיזה הקליפות באכילה. וכאן טמון הקושי הגדול וההתמודדות-כי ידוע שאכילה זו גם שעת מלחמה. מלחמה עם היצר. איך לקדש מאד את האכילה?

ענף ג'

בצעטיל קטן סעיף **טו**: קוֹדֶם נְטִילַת יָדַיִם לְאֲכִילָה יֹאמַר תְּפִלַּת הַשָּׁב שֶׁל רַבֵּינוּ יוֹנָה ז"ל וְאַחַר אֲכִילַת הַמּוֹצִיא יֹאמַר בָּזֶה הַלָּשׁוֹן: **לְשֵׁם יִחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אֵין אֲנִי אוֹכֵל לְהַנָּאַת גּוּפִי ח"ו רַק שֶׁיִּהְיֶה גּוּפִי בָּרִיא וְחָזָק לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְאֵל יַעֲכֵּב שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן וְהִרְהוּר רָע וְתַעֲנוּג גַּשְׁמִי אֶת הַיִּחוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל יְדֵי נִיצוֹצוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל הָאֲכִילָה וְהַשְׁתִּיָה הַזֶּה**, וְיִכָּוֵין כְּשֶׁהוּא אוֹכֵל דָּבָר מָה שֶׁהַטַּעַם שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ בְּפִיו בִּשְׁעַת לְעִיסָה וּבִשְׁעַת גְּמִיעָה הִיא פְּנִימִיּוֹת הַקְּדוּשָׁה וְנִיצוֹצוֹת הַקְּדוּשָׁה הַשּׁוֹרָה בְּמַאֲכָל אוֹ בְּמַשְׁקֶה הַהוּא וְעַל יְדֵי הָאֲכִילָה וְהַטְּחִינָה בְּשִׁנַּיִּים וְהָאִצְטְמוֹכָא נִבְרָר הַפְּנִימִיּוּת מֵהַמַּאֲכָל שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה מוֹתָר לְהַשְׁפִּיעַ לְחִיצוֹנִים, וְאָז נַפְשׁוֹ נֶהֱנִית מֵהַפְּנִימִיּוּת, וְהַפְּסוֹלֶת נַעֲשֶׂה מוֹתְרוֹת וְנִדְחֶה אֶל הַחִיצוֹנִים, וְיַקְפִּיד אָז בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁתֵּיכֶף וּמִיַּד כְּשֶׁיִּרְגִּישׁ שֶׁיִּצְטָרֵךְ לִנְקָבָיו לֹא יַשֶּׂהָ אֶת הַפְּסוֹלֶת בְּקִרְבּוֹ לְהַמְתִּין וּלְשַׁקֵּץ אֶת נַפְשׁוֹ לְהַשָּׂהוֹת אֶת הַצּוֹאָה וְהַשֶּׁתֶן בְּקִרְבּוֹ אֲפִילוּ רֶגַע אֶחָד, וְגַם יְצַיֵּיר לְפָנָיו בִּשְׁעַת אֲכִילָה הָאוֹתִיּוֹת "מַאֲכָל" בִּכְתַב אֲשׁוּרִית וְיִהְרְהֵר שֶׁעוֹלָה צ"א כְּמִנְיָן הוי"ה בְּשִׁילּוּב אדנ"י.

וידוע על תענית הראב"ד שהיא להפסיק או לדחות אכילה שאנו מתאווים לה, בכך אנו שוברים את כוח התאווה שלנו, וזה נחשב כתענית. עיקר מטרת התענית אינה להכאיב לגוף אלא לעדן את הנפש הבהמית המושכת לתאווה, על כן יש בהתאפקות זו משום תענית.

שמעתי מצדיק גדול שאמר שכמעט שליש מהתיקון של האדם בעולם הזה, הוא ענין האכילה. נזכור שחטא אדם הראשון היה בגין האכילה, לכן אכילה בקדושה היא תיקון גדול מאד. עד כדי כך ידוע, שאדם שעוצר את תאוותו תוך כדי אכילה ולו לרגע, נחשב בשמיים כמו "**לתענית**". כי הרבה יותר קשה לעצור את התענוג בשיאו, מאשר לצום ולא לאכול.

חשוב לדעת שלכשרות של האוכל וההתקדשות בזמן האכילה יש חשיבות עליונה, לכל השגותיו של האדם בתורה!, **ידוע שאדם שאוכל בקדושה גדולה יכול להשיג את רוח הקודש.** ולמה?

כי כל ההשגה של האדם בתורה, תלויה בזכות מחשבתו, והרי המחשבה ניזונה מהחלק הרוחני שבאוכל!

כי מה זה האוכל? החיות של האדם הם מהניצוצות הקדושים שטמונים באוכל. (והם ניצוצות שנפלו מחטא אדה"ר לעולם הזה והם טמונים בדומם, בצומח ובחי, כלומר, במים, בירקות, פירות- ולכן כאשר אדם אוכל את המזון הוא עושה תיקון ע"י בירור של הניצוצות הקדושים ומעלה אותם לשורשם" ולכן אנו אוכלים בעולם הזה- כי האכילה היא תיקון-! לחטא אדה"ר אם לאוכל לא היה תיקון - לא היינו צריכים לאכול, היינו כמו מלאכים.

ומאיפה האדם ניזון? מאוכל, והאוכל לאחר שנעכל הופך להיות חלק מבשרו ודמו, וידוע שבתוך האוכל טמונים ניצוצות אלוקיים- שיוצרים את טעמו הערב של האוכל- והחלק הרוחני של הניצוצות- הם מחיים את האדם ומזינים את מחשבתו!, ולכן ככל שאדם אוכל ביתר קדושה, לא אוחזים במחשבתו הקליפות ולכן יכול השגתו בתורה והתעלותו הרוחנית יותר גדולה.

וידוע על הבעש"ט הקדוש זי"ע ששמע אנשים שהיו להם שאלות של כפירה, הוא הבין שאכלו אוכל לא כשר, [וראה בדגל מחנה אפרים פרשת ואתחנן המכתב מהרמב"ם ז"ל] **ולכן אמר לכו ובדקו את הסכין של השוחט. וידוע על יוחנן כהן גדול שהפך להיות צדוקי** [עיין אור החיים הקדוש פרשת אחרי]- וכתבו בספרים שזה בגלל שאימו הייתה מעוברת ואכלה מכרוב עכו"ם, וזה גרם לו לכפירה ולרדת מכל מדרגותיו הרוחניות העצומות.

ולכן גם ההפך הוא נכון, שככל שאדם יקפיד על אכילה בקדושה, יוכל להתרומם למדרגות רוחניות נשגבות. ולכן על מנת להתקדש ידוע **שהיו צדיקים גדולים שהיו אוכלים רק משבת לשבת, ובימות החול היו צמים.**

וישנם צדיקים שבגלל שידעו את הסכנה של יצר הרע שאורב להפילם בכל האכילות בימות החול, **קבלו על עצמם לאכול רק סעודות של מצווה! כי בסעודת מצווה אין אחיזה לקליפות.** ואם אין סעודת מצווה הם לא היו אוכלים.

ומעלה נוספת בכל סעודות המצווה, **שהם מצילים את האדם מחיבוט הקבר!**, עם פטירתם מהעולם. כי ידוע שכל תענוג שאדם מתענג שלא בקדושה, עם פטירתו מהעולם, על מנת לנקות ולרומם את נשמתו, צריך להסיר מעליו את הקליפות שדבקו בו, מחמת כל תענוג שאכל לא בקדושה, ולכן עובר תהליך שנקרא "**חיבוט הקבר**"- באים מלאכים וחובטים בו כדי להסיר את הקליפות שנאחזו בו.

ומאחר ולכל אדם מן השורה, אין הזדמנות יום יום לסעודות מצווה, כגון, חתונה, ברית מילה, בר מצווה. ולכן **כדי להתקדש נלמד מהנהגותיהם של גדולי הצדיקים כמו שהשל"ה הקדוש**- שלא היה אוכל מאומה, אם לא היה באפשרותו לאכול סעודת מצווה, ולכן יום יום הוא היה עושה סעודת סיום של מסכת כלה, ואז היה אוכל.

ענף ד'

וזה לי הרבה זמן שלמדתי בע"ה כל יום ויום מסכת כלה לפני ששתיתי כוס קפה. **ומי ראה אלו יוצאים ולא יצא ללמוד מסכת כלה כמו שעשה בעל המחבר של"ה זצ"ל ושאר גאוני ארץ אשר אנשי השם המה זכותם יגן עלינו.** והרבה צדיקי עולם נהגו כך.

וידוע על הצה"ק ר' ר' **מרדכ'לע מנדבונא** זי"ע שהיה מלאך ה' ממש כמו שתראו בספר **אורות מרדכי**, עיי"ש. ומביא שם שלא אכל כל החיים רק בסעודת מצווה, מסכת או ברית, ואם לא היה סעודת מצוה היה בתענית, וכו'. וכשראיתי את זה חשבתי לעצמי אם הצדיק הקדוש הזה פחד ממכות של חיבוט הקבר ולא טעם רק סעודת מצוה, מה אני יגיד? מה אני לא מפחד ממה שרבי מרדכ'עלע פיחד כל כך?

אז התחלתי גם זמן רב לא לטעום אפילו מים עד שאגמור מסכת כלה, וכו'.

וז"ל **ספר אורות מרדכי** מהצה"ק רבי ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע נדפס ע"י חתני

כ"ק אדמו"ר מנדבורנא הרה"צ רבי זאב וואלף לייפער נתניה שליט"א:

עבודת האכילה: עבודת האכילה ידועה היא לעבודה גדולה ונשגבה עד למאוד, כפי המקובל לנו על ידי אור ישראל הבעש"ט הק', והאר"י הק', ותלמידיהם הק' זיע"א, לברר את הניצוצות הק' של המאכל המחכים לתיקון, וכל אחד אפילו הוא נמנה על פשוטי העם, **בשעה שהוא אוכל בקדושה ובטהרה ומברך את הברכה בכוונה, על ידי זה הוא מתקן את הניצוצות הק'**, וקל וחומר רבותינו הצדיקים הק' אשר בעיניהם המאירים **גם רואים בהמאכל או המשקה את נשמתו של המגולגל ורואים מה פגם ובמה תקנתו.** ועל אלו נסובים הסיפורים הבאים:

הבשר שנשלך לנהר: רבינו לעת זקנותו היה מצווה מדי פעם בפעם **לשחוט עוף ולבשלו ולהביאו לפניו, רבינו לא אכלו רק הביט זמן מה בבשר ולאחר מכן ציה רבינו להשליכו לנהר,** לימים אמר רבינו מפני מה הוא עושה כן, דהנה כל העניין שצריך אדם לאכול הוא בכדי לברר ולהוציא את ניצוצות הקדושה מהמאכל הזה, (ועיי' בסידור תפילה ישרה בארדיטשוב, בפירושו של אור ישראל הבעש"ט על הפסוק "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף" במזמור ק"ז שבתהלים שאומרים בעש"ק קודם תפילת מנחה) **ועל ידי האכילה והברכה שמברך לפניה ולאחריה כהלכה ובכוונה מעלה הוא את הניצוצות הק', אבל אני מתקן את המאכל ע"י הבטה ואם כן למה לי לאכול הלא לאחר שמוציאים את הניצוצות הק' אינו ראוי כבר למאכל אדם ולכן אני מצווה להשליכו לנהר.** (מאמר מרדכי)

הדג שרץ ארבע מאות פרסה: רבינו היה לוקח כל מאכל שהביאו לפניו בידו כדי להביט בו, ובפרט בדגים שהיה רבינו מאד מחשיבם, באחד הפעמים הביאו דג לרבינו ורבינו כדרכו הביט בו מעט ואחר כך אמר: "**הדג הזה רץ ארבע מאות פרסה כדי להגיע אלי עד שבת קודש**". (מאמר מרדכי)

פת במלח תאכל: רבינו היה אוכל ושותה מעט מאד, וזאת גם רק פעם אחת ביום לאחר תפילת שחרית, שהיה גומרה על פי רוב לעת ערב וגם האוכל שאכל היה על פי רוב תפוחי אדמה שנשארו מסעודת שבת קודש או שאר סעודת מצווה, מעורבים במים ומלח.

האוכל עצמו היה לפעמים במצב כזה שאחרים לא היו מסוגלים כלל לאוכלו ואף על פי כן היה רבינו נראה טוב ומראה פניו מצהיל כאילו אכל בשר ושתה יין, ולפעמים לא נגע רבינו כלל באוכל והיו מצטברים בחדרו אוכל של כל השבוע, ובערב שבת קודש טעם קצת ואת השאר ציוה להשליך לנהר, ולפעמים **נתנו לרפואה או כסגולה לשאר ישועות.**

רבינו אמר פעם בזה הלשון: איך האב אויסגעארבעט מיין גוף אז ער זאל זיין צופרידען וועז מען לייגט אין איהם אריין, און וואס מען לייגט אין איהם אריין זאל ער זיין צופרידען (**עבדתי על עצמי שגופי יהיה מרוצה מתי שיכניסו בו, ומה שיכניסו בו יהיה מרוצה**) רבינו אמר זאת לעומת הרופאים שהיו אומרים לו שיאכל דברים המחזקים את הגוף ולא יאכל תפוחי אדמה. (מאמר מרדכי)

והיות ואנחנו בירידת הדורות, חשבתי לקחת מסכת קטנה שלוקח לערך 2 דקות, וכך אפשר לעשות **סיום מסכת דבר יום ביומו, ובפרט מי שיש לו יארצייט אחרי זקינו אביו ואמו וקרוביו ורבותיו, ונותן תיקון בבית המדרש, ילמוד ברבים את מסכת ציצית, ויזכה בהם את הרבים שכולם יעשו כך, וכך זה יהיה גם תיקון גדול להנשמה.**

ולכן מצאנו דרך נפלאה להציע שכל יום אדם לפני שאוכל יעשה סיום מסכת, ובזה יתקדש, וכל סעדותיו יהיו סעודות מצווה.

ענף ה'

יסודות היסודות לזכות לקדושה היא להיזהר על הכשרות

כַּמָּה גּוֹרָאִים דִּבְרֵי הזוה"ק:

א. כָּל מַה שֶׁסּוֹבֵל הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְהָר בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

ב. יוֹצֵא מֵרְשׁוּת הַקְּדֻשָּׁה וְנִכְנָס לִרְשׁוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

ג. אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם כִּי לֹא יִתְדַּבְּקוּ בִּצְרוֹר הַחַיִּים כְּלָל וְדָנִין אוֹתוֹ לְאַחַר מִיתָתוֹ כְּאָדָם מְגֹעָל, כִּי הַקָּבָ"ה גּוֹעֲלוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"א).

ד. מְדַבֵּק נַפְשׁוֹ בַּסִּטְרָא אָחֳרָא וְגוֹעֵל נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ, וְרוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עָלָיו (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

ה. נַעֲשֶׂה פְּנֵי חַיָּה רָעָה (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ב דַּף קכ"ה).

ו. כָּל מַה שֶׁסּוֹבֵל הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא מִפְּנֵי שֶׁלֹּא נִזְהָר בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

ז. יוֹצֵא מֵרְשׁוּת הַקְּדֻשָּׁה וְנִכְנָס לִרְשׁוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

ח. אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם כִּי לֹא יִתְדַּבְּקוּ בִּצְרוֹר הַחַיִּים כְּלָל וְדָנִין אוֹתוֹ לְאַחַר מִיתָתוֹ כְּאָדָם מְגֹעָל, כִּי הַקָּבָ"ה גּוֹעֲלוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"א).

ט. מְדַבֵּק נַפְשׁוֹ בַּסִּטְרָא אָחֳרָא וְגוֹעֵל נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ, וְרוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עָלָיו (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ג דַּף מ"ב).

י. נַעֲשֶׂה פְּנֵי חַיָּה רָעָה (זֹהַר הַקָּדוֹשׁ ח"ב דַּף קכ"ה).

וְהֶעָוֹן שֶׁל מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת מְעַכֵּב בְּנִיַן בֵּית קָדְשֵׁנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הָאָבִיב מֵהַגּוֹגֵעַ לָדַעַת בְּדוֹרֵנוּ וז"ל: ר' נָתָן אַדְלֶר וְתַלְמִידוֹ ר' מֹשֶׁה סוֹפֵר מִפְּרֶעשְׁבּוּרג מְקֻבָּלִים בַּפִּסְקָתָר, **ר' נָתָן אַדְלֶר רָצָה לִפְסֹל הַשּׁוֹחֲטִים דִּפְרַנְקְפוּרְט דְּמַיְינ, וּלְהַכְנִיעַ חוֹתָם הַסִּטְרָא אָחֳרָא שֶׁשּׁוֹרֶה עַל שׁוֹחֲטִים פְּסוּלִים בְּסוֹד עַל חַרְבְּךָ תִּחְיֶה וְגוֹ' וְאִלְמְלֵא הַשִּׂיג כָּל רְצוֹנוֹ בָּא מָשִׁיחַ,** אַף הס"ם הֶעֱמִיד עָלָיו רוֹדְפִים קַצָּבִים וְהֶצְרַךְ לִבְרֹחַ וְתַלְמִידֵי החת"ס רָץ אַחֲרָיו י' פַּרְסָאוֹת. [וְזֶה הָיָה סוֹד יְרִידַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ לְעָלְמָא הַדֵּין וְרָמַז עַל זֶה בְּ"זַע"ם" **תִּצְמַח אֶרֶץ**, רָאשֵׁי תֵּבוֹת זְ'בִיחָה עֵ'יר וּבִין מִ'קְוָאוֹת].

וּכְדֵי לְהָבִין קְצָת בְּיֶתֶר בֵּאוּר, **מִי הֶחֱרִיב אֶת בֵּיתֵנוּ אֲשֶׁר עַדַיִן לֹא נִבְנָה בְּיָמֵינוּ, וְהַשְׁכִּינָה בְּגָלוּת עַדַיִן בַּעֲוֹנֵנוּ? וּמַדּוּעַ לֹא בָּא בֶּן יִשַׁי גַּם תְּמוֹל גַּם הַיּוֹם?** רְאֵה בַּסֵּפֶר "בְּרִית מַטֵּה מֹשֶׁה" עַל הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח בַּדַּף הָאַחֲרוֹן [נִדְפַּס לִכְבוֹד ה' מֵאוֹת שָׁנָה]

וְזֶה לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ: **וְעַכְשָׁו שֶׁאִיתְרַע חֻזְקָתָם רָאינוּ לְמַפְרֵעַ שֶׁדָּבָר זֶה הֶחֱרִיב אֶת בֵּיתֵנוּ אֲשֶׁר עֲדַיִן לֹא נִבְנָה בְּיָמֵינוּ, וְהַשְׁכִּינָה בְּגָלוּת עֲדַיִן בֵּעֲוֹונֵנוּ. וְכַאֲשֶׁר נִמְצָא כַּמָּה קִלְקוּלִים אֲשֶׁר אֵין לְהַעֲלוֹת עַל הַסֵּפֶר כִּי קָצָר הַיְרִיעָה מִלְהִשְׁתָּרֵעַ, וְכוּ'. וּבִפְרָט בִּשְׁחִיטַת הַבְּהֵמוֹת מֵחֲמַת צְמִרוּ קָרוֹב הַדָּבָר לִפְשׁעַ וּלְקַלְקֵל וּמֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם לִשְׁחֹט הַרְבֵּה אֵינוּ מְדַקְדְּקִים כָּל כָּךְ וּמְמַהֲרִים לִשְׁחֹט וְקָרוֹב לְוַדַּאי שֶׁמַּאֲכִילִין נְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת** כַּאֲשֶׁר נִתְבָּרֵר... וּמִי שֶׁיִּהְיֶה מותמ' בַּדָּבָר וְלוֹמַר מַה גֶּבֶר בְּגוֹבְרִין וּמַה יּוֹם מִיּוֹמַיִם וְיָקֵל בַּדָּבָר הַזֶּה בְּוַדַּאי מִנְהַג אֲבוֹתֵיהֶם בְּיָדָם שֶׁשּׁוֹחֲטִים אֶת דִּבְרֵיהֶם לֶאמֹר מִי יִתֵּן לָנוּ לֶאֱכֹל בָּשָׂר וְאַל תִּקְרֵי וַיִּשְׁטְחוּ אֶלָּא וַיִּשְׁחֲטוּ שֶׁנִּתְחַיְּבוּ שׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּלָיָה עַל שֶׁבִּקְּשׁוּ לֶאֱכֹל בְּשַׂר תַּאֲוָה הֵינוּ בְּשַׂר נְחִירָה וַאֲבוֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם וַאֲנַחְנוּ אִם נַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם לֹא טוֹבִים לִהְיוֹת נִלְכָּדִים בַּעֲוֹונָם חַס וְשָׁלוֹם, וְאוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַדִּין וְאוֹי לָנוּ מִיּוֹם הַתּוֹכֵחָה: וְאֵין לָנוּ פֶּה לְדַבֵּר, וּמִי יוּכַל לְהַגִּיד וּלְסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עָלֵינוּ עַד כֹּה שֶׁגָּרְמוּ לָנוּ הַשּׁוֹחֲטִים כַּמָּה רָעוֹת, וְלֹא יָדְעוּ שֶׁשָּׁחֲטוּ לְעַצְמָם בְּסַפְּיָן פִּגּוּמָה, כְּמוֹ כֵן יִהְיֶה מִיתָתָם בִּכְלַל נִבְלָה וּטְרֵפָה לַכֹּל הוּא הַקִּלְקֻלָּה רח"ל תַּשְׁלִיךְ אוֹתָם, וּמִכְרָח לִהְיוֹת מְגֻלְגָּל בִּכְלָלָם** וכו' עיי"ש בַּאֲרִיכוּת גָּדוֹל.

וְיָדוּעַ שֶׁעַל יְדֵי בְּשַׂר פִּגּוּל יָצְאוּ מִן הַדָּת לְעֵרָךְ ג' וַחֲצִי מִילְיָאן יְהוּדִים רח"ל, כַּמְבֹאָר בשו"ת דִּבְרֵי חַיִּים" (יו"ד ח"א סִימָן ז') שֶׁאֵין עֲבֵרָה כְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת שֶׁמְּטַמְטֵם הַלֵּב הַיִּשְׂרְאֵלִי, **וּבַעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים רָאינוּ עַל יְדֵי זֶה יָצְאוּ מִן הַדָּת כַּמָּה קְהִלּוֹת בָּאָרֶץ לוע"ז שֶׁאָכְלוּ וְנִתְפַּטְּמוּ בִּנְבֵלוֹת וּטְרֵפוֹת עַל יְדֵי הַשּׁוֹבֵי"ם הַסַּקַּלִים, וְגָבְרוּ עֲלֵיהֶם דֵּעוֹת זָרוֹת עַד שֶׁנֶּאֶבְדוּ מִן הַקָּהָל** (עיי"ש דְּבָרָיו הַחוֹצְבִים לַהֲבוֹת אֵשׁ).

וּבְ"דֶגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם" (פָּרָשַׁת עֵקֶב מִכְּתָב מֵהָרַמְבָּ"ם זצ"ל) **שִׁשִּׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ כָּפְרוּ בִּתְחִיַּת הַמֵּתִים בִּגְלַל שֶׁאָכְלוּ וְנִתְפַּטְּמוּ בְּמַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת עַד שֶׁיָּצְאוּ מִהַדָּת וּבָא עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וְהָרַג אֶת כֻּלָּם** רח"ל.

וְיָדוּעַ דְּהָעִנְּשׁ בְּחִבּוּט הַקֶּבֶר **עַל הָאוֹכֵל מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת:** כָּתַב בְּסֵפֶר אוֹר צַדִּיקִים (פֶּרֶק י"ט), וְזֶה לְשׁוֹן קָדְשׁוֹ: **דַּע כִּי מִי שֶׁלֹּא הָיָה מְדַקְדֵּק בְּמַאֲכָלִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הָיָה נִזְהָר לְהַבְחִין בֵּין אִסּוּר לְהֶתֵּר, וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ אִסּוּר מִפֹּרֶשׁ בַּתּוֹרָה אֶלָּא מֵחֲכְמֵינוּ ז"ל. עָנְשׁוֹ שֶׁלְּאַחַר מוֹתוֹ בָּא הַמְמֻנֶּה עַל חִבּוּר הַקֶּבֶר וּמַכֶּה עַל בִּטְנוֹ בְּשַׁרְבִיטוֹ שֶׁל בַּרְזֶל וְאֵשׁ, עַד שֶׁיִּבָּרְסוּ נִקְבֵי מֵעָיו פַּרְשַׁנְדָּא, וְאָז מְהַפְּכִין אוֹתוֹ עַל פָּנָיו וּמַכִּים אוֹתוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ בְּלַע מַה שֶּׁהוֹצֵאתָ,** הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ וְיַצִּילֵנוּ מִדִּין הַקָּשֶׁה הַזֶּה ומדכוותיה, וּבִפְרָט בְּאִסּוּר בָּשָׂר בְּחָלָב שֶׁהוּא עָוֹן חָמוּר, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.

וּכְבָר אָמַרְתִּי בַּדְּרָשָׁה מַה שָּׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הרה"ק הָאֱלֹקִי רַבִּי אַהֲרֹן רֹקַח מִבֶּעלְז זי"ע: **כִּי כָּל כֹּחוֹ שֶׁל הָרָשָׁע הַגֶּרְמָנִי ימ"ש בָּא עַל יְדֵי שֶׁאָכְלוּ מַאֲכָלוֹת אֲסוּרוֹת שֶׁהָיוּ שׁוֹחֲטִים קַלִּים וּמִזֶּה נוֹלַד עֲמָלֵק הַגֶּרְמָנִי, וְהָיָה בְּמִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִשְׁחִיזוּ הַסַּכִּינִים כְּדְבָעֵי, הִשְׁחִיז אֶת הַחֶרֶב שֶׁל הַבַּעַל דָּבָר שֶׁהוּא שַׂר שֶׁל עֲמָלֵק וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה בְּכֹחוֹ לִשְׁחֹט מִילְיוֹנֵי יְהוּדִים** רח"ל,

וְכֵן הִכְשִׁילוּ עֲשָׂרוֹת אַלְפֵי יְהוּדִים עֲשָׂרוֹת שָׁנִים בִּגְבֶעוֹת וּטְרֶפוֹת - בָּעִיר קְרָאקָא כְּשֶׁהָיָה הָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל "מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת" הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ הַמְקֻבָּל רַבִּי נָתָן נֶטַע שַׁפִּירָא זצוק"ל אַב בֵּית דִּין קְרָאקָא - מְאֹרָע מַסְעִיר שֶׁהִתְרַחֵשׁ בִּתְקוּפַת הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק ר' נָתָן נֶטַע שַׁפִּירָא זצ"ל בַּעַל "מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת" זצ"ל, וְהָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל "מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת" נָתַן תִּקְוָה גְּדוֹל לְהַבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה.

ספר
מצוות ציצית

פתח השער - פרק א'

אודה ה' מאוד בפי, ובתוך רבים אהללנו, על כל החסד אשר עשה עמנו, ששם חלקנו מיושבי ביהמ"ד, ועתה, - ב"ה זכינו להוציא לאור עולם ספר מסכת ציצית ממסכת הקטנות, וההתעוררות על זה ויהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל, וספרים אלו יעלו על שלחנם של כל איש פשוט ובפרט לתלמידי חכמים באהבה וברצון, לזכותם במצוה הגדולה הלזו לפרסם את הספר הזה לכל אחד ואחד מישראל, ובזה נקיים המצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך "על ידי הודעה לכלל ישראל על המצוות של סיום מסכת בכל יום, ובפרט כשיש לאחד יארצייט יוכל ללמוד ברבים בשתי דקות לערך, ובתוך הזמן שאנשים אוכלים לטובת הנפטר, יזכה את הרבים בסיום מסכת, שזה סגולה להנצל מחיבוט הקבר, וכמו שכתב החפץ חיים זי"ע בספרו צפית לישועה שהדפסתי לערך לפני 50 שנה 5000 ספרים ונתחלק בחינם, וז"ל לשונו בפרק א': הנה בעו"ה אנו רואים בכמה מקומות שנתמוטטה הדת מאוד ומאוד ומנתרים הבנים מילדותם מתורת ה' מה שלא היה כן באיזו שנים שלפנינו. וכאשר נחקה היטב על סיבת הענין יש כמה דברים, אך עיקר הסיבה הוא רפיון האמונה, שאמונה בעולם הנצח, בשכר ועונש ובביאת המשיח, וכו', יעי"ש.

לכן יש לנו מצוות עשה של תוכחה, שמשה רבינו עליו השלום סידר, כל סדר דברים שבהם הוכיח את עם ישראל, וכמו שאנו רואים שהמחבר הקדוש בעל קב הישר כתב בפרק ה', וזה לשונו:

אי אפשר לקיים מצות ואהבת לרעך כמוך אם לא מודיע לחבירו ענין שכר ועונש

כתב בספר הקדוש קב הישר (פרק ה') וזה לשונו: ואהבת לרעך כמוך (דברים ו, ה), אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תורת כהנים, פרשת קדושים, ד') זה הוא הפסוק, שהוא כלל גדול שבתורה. ואין לך אהבה יותר, כשרואה האדם דבר מגונה באחיו ישראל, שעושה איזה חטא ועוון, שצריך להוכיחו[א] על זה, כי נשמתן של ישראל הן קשורין ודבוקין זה בזה. אבל הכלל הוא, שצריך האדם מי שהוא יודע ההרפתקאות והסיבות והעונשים[ב] שבאים לנשמת האדם אחר יציאת הנשמה מהגוף, צריך

א. ואין לך אהבה יותר... שצריך להוכיחו על זה. ובזה מתבאר בטוב טעם דבריהם ז"ל, שואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה, כי האהבה הגדולה ביותר לחבירו הוא להוכיחו כשרואה בו איזה חטא, ולקרבו לעבודת ה' לקיים המצוות שבתורה.

ב. והסיבות והעונשים שבאים לנשמת האדם אחר

להודיע לחבירו[ג], אולי על ידו יזכה חבירו גם כן ויעזוב דרכו הרשעה "ושב ורפא לו" (ישעיה ו, י). לכן הבאנו כאן את הענין של שכר ועונש.

פרק ב'

רבינו הקדוש בעל המחבר ספר אור החיים הוכיח והחזיר בתשובה אנשים פשוטים

האור החיים הקדוש התעסק להחזיר אנשים פשוטים למוטב ולקרבם תחת כנפי השכינה כדמוכח מאוה"ח פ' בלק (כג, י) ראיתי אנשים וכו'. וגם דרשותיו סובבו על קוטב זה כדמשמע מהסכמת רבני ירושלים על ספרו ראשון לציון: "נפלאים מעשיו מהדר אזכותא דרבים והן בפיו תוכחת מוסר משום אקרובי עם אלקי אברהם ליראה את ה' ורבים מעמי הארץ מתיהדים וכו'.

והאור החיים הקדוש כותב שמי שלא מוחה נגד עבודה זרה כאילו הוא בעצמו עובד עבודה זרה, לכן אכתוב קצת על קצה המזלוג על ענין זה.

לפי בירור מקיף שערכתי באסיפות של אדמורים רבנים גאונים וצדיקים בעלי הוראה של 60 שנה, שהם תחת אדמורים גדולים ומתברר שהרבנים הגאונים והצדיקים לא ידעו ממש מאומה על כל ענין איסור פאה שהיא עבודה זרה. והמסקנה הנדרשת היא שכל האחריות נופלת על הראשים- קרי על האדמורים הגדולים ואם האדמורים הללו היו מוכיחים את הרבנים הגאונים והפוסקים - אז כמו שמים המשולים לתורה -יורדים ומתפשטים מטה וחודרים אל מקומות הכי נמוכים וצרים ובנקיקי הסלעים - כך כולם מעם ישראל- מהגדול שבגדולים עד הקטן שבקטנים - היו יודעים תיכף הכל. בבהירות גדולה כאור השמש - ובלי ספיקות ואין שמחה גדולה כהתרת הספקות- ובזכות זה היינו זוכים להכרזת הגאולה- מאליהו הנביא - וביאת משיח צדקנו.

אני רוצה להדגיש שזה מוסר השכל לאדמורי"ם שלא יוכלו לתרץ לעצמם שיש להם רבנים בעלי הוראה, כי אם האדמו"ר לא אומר מה שצריך לומר ולהוכיח, אזי ודאי הגאונים הפוסקים שלהם לא ידעו אף פעם כלום ולא יוכלו לבצע את תפקידם כראוי - כי אין להם את כל המידע הנדרש כדי לפסוק, וכל האחריות רק על האדמורי"ם, הם יכולים ברגע להביא את המשיח, אם יצאו בקול חוצב להבות אש נגד הפאה נכרית של עבודה זרה, [ניתן לכם דוגמא: רב גדול פוסק תלמיד חכם דמליא כריסיה בש"ס ופוסקים שהוא לערך בשנות ה- 80 לחייו, ישבתי איתו שעה וחצי, ובסוף הפגישה הוא אמר לי תודה רבה על מה שגיליתי לו - וטען שהרבה מאוד רבנים שואלים אותו, והוא כמו עוור וחרש לענין זה לא ידע בכלל שיש עבודה זרה בפאות, ואמר לכולם הכל בסדר!!, ובנוסף אדמו"ר אחד, פוסק וצדיק גדול גם בגיל של למעלה משבעים שנה,

---

יציאת הנשמה מהגוף, אם לא השלימה ותיקנה בעולם כראוי וכנכון. (יסוד יוסף, מאורי האש).

ג. אבל הכלל הוא... צריך להודיע לחבירו. כלומר, שלא יסתפק להוכיחו סתם, שאינו נוהג עצמו כשורה, אלא יודיע לו גם כן העונש על החטא שהוא נכשל בו, כי אולי על ידי זה יעזוב דרכו הרשעה ויזהר ביותר מלהיכשל בם עוד. (מאורי האש, לפי ביאור אשכנז).

סיפר שבאו אליו עם שאלות שהאישה רוצה להוריד את הפאה ומוכנה להתגרש מהבעל שרוצה פאה דוקא, וענה להם בשביל פאה לא מתגרשים, ואחר כך שסיפר לפוסק שני מה שפסק, ענה לו הפוסק הצעיר ממנו, נכון בשביל פאה לא מתגרשים, אבל יש כאן שאלה של עבודה זרה, אז הרב הפוסק הצדיק שואל למה לא שומעים כלום? - התשובה היא: שרק האדמורים, רק הם יכולים לתקן את המצב - ויתבעו מהם האם לא שמעתם ולא ידעתם מהעבודה זרה של הפיאות? לכן העצה היחידה להציל את ישראל הקדושים שמחכים שהאדמורים הצדיקים יגידו להם מה לעשות!]. ולכן מי לא רוצה להצטרף לספרם של צדיקים שלא ידונו אותם בשמים - ע"כ שלא הוכיחו את הדור. וכבר הבאתי את המכתב מן השמים שקיבל.....

פרק ג'

בזוהר הקדוש, (חלק א, כ:). וידוע שהצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד **שמוכיח** הרשעים ומביאם שישובו בתשובה.

ובזוהר הקדוש (פרשת תרומה קכח, ב - קכט, א). אילו היו יודעים בני העולם גודל השכר להחזיר חבירו למוטב היו רודפים אחריו תמיד כמו שרודף אחרי כסף וזהב.

ובזוהר הקדוש (פרשת תרומה, קב הישר פרק ס"ד). **מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו'.**

ובספר חסידים (אות ק"ה). כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכו'.

פרק ד'

השיר והשבח להבורא בשירי זמרה שהגענו לזמן הזה ללקוט שושנים, ציצים ופרחים מהני מילי מעליותא על המצווה הגדולה לסיים כל יום בכמה דקות מסכת ציצית.

ויהא רעווא מן קדם אבוהון דבשמיא, רבון עלם ועלמיא, שכל אחד מישראל יראה ילמוד ויקיים הסיום מסכת בכל יום ויום. וכך כל היום יהיה בשמחה, ומשמחה זו יושפע שפע ברכה והצלחה בכל בית ישראל, ולהתברך בכל מילי דמיטב, ולעורר עת דודים בבנין ציון וירושלים, בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

וכל אחד יזכה את הרבים בהפצת ולימוד הסיום מסכתה, וכל אחד יכול להדפיסו ברבים ולזכות את ישראל וכל רב בישראל יפרסם לקהל עדתו הצמאים לדבר ה' ומשתתפים בשיעורים ומתכנסים בכל יארציים למעמד הגדול והנפלא של סיום מסכת ציצית.

יום זה הוא יום שמחה עצומה בפמליה של מעלה ובפמליה של מטה, ובפרט כאשר יבוא החידוש הגדול הזה שאפשר

ללמוד בכמה דקות לסיים מסכת, מה נכבד וגדול יום זה, יום שמחת התורה, עליונים ששו ותחתונים עלזו, הקול קול יעקב להשבית אויב ומתנקם, בפרט לעת כזאת אשר צרינו מתנשאים ומתגאים ומשמיעים דעת אפיקורסים, "מאי אהני לן רבנן", מצווים אנו לישא קולנו ברמה ובגאון "אל תראי תולעת יעקב" מה תולעת אין כוחה אלא בפה, כך ישראל אין כוחם אלא בפה.

ובזה יעשה נחת רוח גדולה לבורא עולם הרואה את בניו החביבים שמחים בלימוד התורה, וקובעים עיתים לתורה תמידים כסדרם, וידוע דברי חז"ל כל קבוע כמחצה על מחצה דמי, ופירשו רבותינו, שאפילו במעט שעות, אם הם קבועים, נחשב כאילו למד חצי היום כלו. וזאת יש דעת לנבון משכיל להמליץ דברי חז"ל הגוזל ומאכיל, שצריך אדם לגזול את זמנו ולחטוף לקדושה, ובזה אוכל ומאכיל פירות, ופרי פירות, שפע וקדושה לכל עם ישראל.

וכמו כן יכול ללמוד דף היומי של הזוהר הקדוש שלוקח רק 2 דקות, שידוע שאין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, ומובא בשם האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'. **ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם** [של רבו רבי עקיבא], **וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל האפשר**, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, **ואכנס בגנזי המלך העליון כבן שנכנס בגנזי אביו**, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, **ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה**". ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, **וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה האחרון דור של** ביאת המשיח, (מהרצ"א מדינוב).

פרק ה'

הנה מבאר בשל"ה, עשרה מאמרות, מאמר ראשון, שהחבור מהזוהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים, ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו, אשר זו תהיה סבה קרובה לביאתו. וזהו שאמר ובגיניה ושבתם איש אל אחזתו וכו', כדי שבזכותו יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהוצרך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם פסח ובדם מילה, כן גאולה העתידה לא תהיה הגאולה עד שיזכו לתוספות הקדושה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה.

ולשון דגל מחנה אפרים פרשת שמיני: וזהו דרש דרש משה, היינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרוש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזוהר, אז והנה שורף, הינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. וגם על ידי החיבור ההוא יהיה בטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד). הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחור ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).

ואמינא לפעלא טבא יישר, אשרי חלקו שזכה להיות ממצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד, והשי"ת יהא בעזרו להפיץ מעינותיו חוצה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות, אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל, ויתקבל לרצון לפני שוחרי התורה והחסידות.

היות שאנו בימי הגאולה, על כן כל אחד מחויב לקבוע עתים לתורה בתורת הנגלה והנסתר, דהיינו ללמוד ספר הזהר הקדוש על פרשת השבוע לכל הפחות משך 5-10 דקות בכל יום, כמבואר בספר סור מרע ועשה טוב (דף ט"ז:) וזה לשונו: תדבק נפשך בספרי יראים שתראה בכל עת חיובך לבורא כל עולמים, ובפרט בספר הזהר שהוא עקר כל ספרי מוסר, והוא ילהב לבך בשלהבת אש לעבודה התמימה, ספר הזהר הוא המפתח והוא הסוגר. עד כאן לשונו.

וידוע שהזוהר הוא מעולם האצילות, ובכתבי האריז"ל מבואר שיש עולם עשיה ועולם יצירה ועולם הבריאה ועולם אצילות, ומי שלומד זוהר הקדוש זוכה לעולם האצילות, וידוע שיש נפש רוח ונשמה, ומי שלומד רק נגלה הוא זוכה בנפש רוח ולא בנשמה ומי שלומד זוהר הקדוש זוכה לקבל נשמה מעולם אצילות, ולאחר מאה ועשרים זוכה לישב בעולם עליון מאד מאד ולקבל נשמה גבוהה, כמבואר ב"כסא מלך" תקון מ"ג, כי למוד הזהר הקדוש בגירסא בעלמא בונה עולמות, **וכל שכן אם יזכה ללמד ולהבין אפילו פרוש מאמר אחד, יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה, ומבטח לו שהוא בן עולם הבא מבני היכלא דמלכא, ויהיה מרואי פני המלך היושבים ראשונה במלכותא דרקיעא.**

גם בתקון ל' כתב, וזה לשונו: כמה גדול חיוב על תלמיד חכם ללמד קבלה. ועונשם כמה גדול אם אינם לומדים קבלה וגורם אורך גלותא כי הם מעכבים הגאולה רחמנא ליצלן, כי יעשה בשעה אחת בלמוד הקבלה מה שלא נעשה בלמוד חדש ימים בפשטי התורה, כי גדול כוחה לקרב הגאלה. וכשכל עם ישראל ילמדו זוהר, יבוא הגואל לבשרינו, ויבנה בית מקדשינו, במהרה בימינו אמן.

וידוע שכאשר לומדים זוהר הקדוש, נשמת הרשב"י הקדוש בא ונמצא בינינו כמו שכתב החסד לאברהם בשם רבי אברהם גלאנטי זי"ע, דבכל פעם שאנו אומרים באידרא **"איתעטר רבי שמעון", מיד מתעטר ובא ויושב בינינו,** והצדיקים הגדולים היו זוכים ממש לראות זאת בעיניהם, אמנם, אנו לא זוכים לראות, אבל יודעים ומאמינים שכך הוא ממש. ואם יש לנו את הרשב"י אין לנו מה לדאוג כלל, כמו שידוע הסיפור שכתוב בזוה"ק שהמלאך הממונה נשלח

להחריב את העולם והרשב"י עצר אותו בכוח קדושתו, אבל אין לנו לדאוג רק לעצמינו אלא אנו צריכים להתחשב בכל היהודים, **ולזכות לכולם שילמדו בזוה"ק כי הוא המגן האמיתי שיש לנו** ומובטח לנו כי העוסק בזוה"ק ובתורת האריז"ל, הקב"ה משתבח בו בפמליא שלו בכל יום, ודיוקנו נרשם למעלה בין אוהבי ואהובי המלך, ומכריזים לפניו **"הוו זהירים בדיוקנא דפלוני" ואפילו הקב"ה גוזר גזירות יש לו רשות לבטלם.** כאשר אנו רואים שעד כדי כך גדול ועצום כוחו של הלמוד בספר הזוהר, אין לנו אלא לחזק את ידי עושי מלאכת הקודש, להוסיף להם אומץ וכח וחוזק בעבודתם הקדושה, אמצו מתנים וחגרו עז להמשיך ולהפיץ את אורו של רבי שמעון בר יוחאי, לפרסם כוחו בעולם ולסייע בכל מה דאפשר.

נשאר לנו איפה לברכם, הוסיפו לעשות חיל להרבות חיילים לקודשא בריך הוא ואורייתא, ויהי הברכה במעשי ידיכם עד אשר תשלם כל המלאכה, להביא את העולם לשלמותו האמתית, ויהי שם ה' שלם וכסאו שלם, ותכון כסאו לעד בביאת מלכנו ומשיחנו במהרה בימינו אמן. וכדאי הוא רשב"י, התנא האלקי זכותו יגן עלינו אמן, לפטור את כל העולם כלו מן הדין, ולקרב את הגאולה, ועינינו תחזינה בהגלות נגלות אור השם, ומלאה הארץ דעה את השם, ונזכה להבטחת "והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם", בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

פרק ו'

העוסק במצוה פטור מן המצוה, צריכים לדעת, איזה מצווה צריך לעשות קודם, ואפילו שמקבלים על המצוה הזאת עונש גם צריך לעשות המצווה הזאת, כמבואר בזוה"ק. וגודל המצוה של המזכה את הרבים, וכל אחד מחויב לקיימה. וכבר הארכתי בזה בספר דברי תורה מסכת ברכות דף ב.: וז"ל:

מאמתי קורין את שמע

יש ללמוד באימה ופחד ולקבל עומ"ש ולקיים מצוות בהידור רב כרצון ה'

הנה בריש מסכת ברכות (ברכות ב, ע"א): **"מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי ר' אליעזר, וחכמים אומרים עד חצות, רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר. מעשה שבאו בניו מבית המשתה אמרו לו לא קרינו את שמע, אמר להם אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות" וכו'.**

ולכאורה הוי מעשה לסתור, שהרי כיון שפתח בהך מתני' 'מאימתי קורין את שמע' וכו', הרי שבאמת יוקשה מדועד לא קראו את שמע (ואף דהמשנה הביא מעשה זו כדי להביא דברי רבן גמליאל שאמר אם לא עלה עמוד השחר חייבין וכו', אבל באמת צ"ב מדוע לא קראו באמת קריאת שמע), ואף שהיו בבית המשתה הרי היו יכולים לקרות שמע לכמה רגעים, כמו שאנו רואין בחז"ל שתנא אחד הי' נוהג שבעת

ד. שוב ראיתי שהקשה כן זקיני הטורי זהב (בסימן רל"ה ס"ק ג') דאיך זה עברו על דברי חכמים, והרע"ב ותפארת ישראל כתבו דמספקא להו, עיין שם.

שלמד ברבים שם ידיו על עיניו ואמר רק פסוק ראשון של קריאת שמע.

אך י״ל שבאמת אנו רואים כאן שכשעוסקים במצוה של שבח (הכנסת כלה) או של תנחומין כנ״ל, אשר אז פטורים ממצות קריאת שמע, וכמבואר במסכת ברכות שהמלוים פטורים מקריאת שמע, אז אסור לקרות קריאת שמע שהעוסק במצוה פטור מן המצוה (סוכה דף כ״ה ע״א), ואם הוא פטור אז הוא שאלה של הזכרת השם לבטלה, כמבואר בעבודת הקודש להחיד״א ז״ל שהעוסק במצוה[ה] פטור מן המצוה ואם בא מצוה לידו ורוצה להתפלל תפילת שמונה עשרה, שבאמת הוא פטור מן המצוה, וכיון שפטור מן המצוה והתפלל יש מקום לומר שמקבל עונשי על התפילה, כי ברכתו לבטלה, ועיין במלאכת שלמה

ה. שם מיירי מעוסק בצרכי ציבור, שפטור להתפלל, ועיין בברכי יוסף ומחזיק ברכה סימן ק״ח, דמתעסק ״בצרכי ציבור״ שפטור להתפלל, ומתוך העסק עבר זמן תפילה, אין צריך להשלים בזמן תפילה שלאחריה.

ו. מענין עוסק במצוה פטור מן המצוה:

א. עיין בזוהר הק׳ פרשת בלק (אות כ״ט): בפירוש הסולם כתב שם וז״ל: רבי יצחק ורבי יהודה וכו׳, ר״י ר״י היו הולכים בדרך, הגיעו לאותו מקום של כפר סכנין, שהיה שם רב המנונא סבא, ונתארחו אצל אשתו, שהיה לה בן אחד קטן, וכל יום היה בבית הספר, באותו יום עלה מבית הספר ובא לביתו, ראה אלו החכמים. אמרה לו אמרה קרב לאלו אנשים עליונים, ותקבל מהם ברכות. קרב אליהם. בעוד שהיה קרב אליהם, חזר אחוריו. אמר לאמו, איני רוצה לקרב אליהם, כי יום זה לא קרו קריאת שמע, וכך למדו לי, שכל מי שאינו קורא קריאת שמע בזמנו, הוא בנדוי כל אותו היום.

שמעו אינון ותווהו וכו׳: הם שמעו ותמהו, הרימו ידיהם וברכו אותו. אמרו, ודאי כך הוא, שלא קראנו קריאת שמע, שיום הזה עסקנו בחתן וכלה שלא היה להם די צרכם, והיו מתאחרים להתחבר, ולא היה איש שישתדל בשבילם, ואנו השתדלנו בשבילם, ועל כן לא קראנו קריאת שמע בזמנו. ומי שעוסק במצוה פטור מן המצוה. אמרו לו, בני, במה ידעת, אמר להם בריח מלבושיכם הכרתי, כשקרבתי אליכם. תמהו, ישבו, נטלו ידיהם ואכלו לחם, עכתו״ד הנוגע לענייננו.

ב. ובספר חיי אדם כלל כ״ח סעיף ד׳ כתב וז״ל: העוסק במצוה פטור מן המצוה דילפינן מדכתיב ובלכתך בדרך בלכת דידך חייב אבל דמצוה פטור, דאם לא כן לכתוב בשבת ובלכת. ודוקא שצריך לטרוח אחר האחרת כגון שלוחי מצוה בסוכות דפטורים מן הסוכה אפילו בלילה אף על פי שאינם הולכים בלילה מכל מקום אם יצטרך לטרוח אחר סוכה בלילה יתבטלו עי״ז משליחותם. וכן החופר קבר למת או המשמר המת אף על פי שאינו מתו אף על פי שנח מעט פטור מקריאת שמע ותפלה. אבל אם ימצא סוכה עשויה במלון ואין צריך לטרוח כלל חייב בסוכה וכו׳, עיי״ש, ואינו פטור אלא העוסק במצוה כגון בשעה שמחזיר אבידה לבעליה או שמחזר אחר אבידת חבירו שימצאנה אבל אם כבר מצא האבידה והניחה בביתו אף על פי ששומר אותה ועושה מצוה מכל מקום לא הוי עוסק במצוה, ע״כ.

ג. ובמכילתא פרשת בא איתא, הקורא בתורה פטור מן התפילין שנאמר ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה׳ בפיך, מכאן אמרו כל המניח תפילין כאילו קורא בתורה, וכל הקורא בתורה פטור מן התפילין. והטעם בזה מפרש הר״ן בראש השנה (דף י״ז ע״א) דהוא משום עוסק במצוה פטור מן המצוה.

ד. וכן איפסק הלכתא לגבי חתן ושושביניו, וכל בני החופה פטורים מן התפילין, ולטעם אחד הוא משום דעוסק במצוה פטור מן המצוה (רש״י וב״ח בסוכה דף כ״ה). וכן מובא שם (סוכה דף כ״ו) לגבי כותבי ספרים תפילין ומזוזות הם ותגריהם ותגרי תגריהם וכל העוסק במלאכת שמים, ומוכרי תכלת, פטורים מן התפילין, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה. והרמ״א בדרכי משה (שו״ע או״ח סימן ל״ח) ובשו״ע שם כתב דאם צריכים לעשות מלאכתם בשעת קריאת שמע ותפלה פטורים מקריאת שמע ותפלה ומן התפילין.

ה. ועיין זבחים דף י״ט ע״א, כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם, פטורים מן התפילין, ופירש״י שם הטעם, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה. ועיין בשיטה מקובצת ערכין דף ג׳ ע״א, שכתב דדוקא כשאין זמן לקיים מצות תפילין קודם העבודה, עיי״ש.

ברכות שם (בד"ה חייבין אתם לקרות) שהביא מבית יוסף אורח חיים (סימן צ"ט) שכתב דמדקתני חייבין אתם לקרות אם לא עלה עמוד השחר, אלמא דאילו עלה עמוד השחר לא היו חייבין לקרות, כלומר ואם קראו לא יצאו ידי חובתם כאילו הזידו ולא קראו ע"כ.

ומובן ממילא מדוע לא קראו את שמע, דכיון שהיו עוסקים במצוה של שמחת חתן וכלה א"כ היו פטורים מלקרות, ואם היו קוראין את שמע היו מזכירים את השם לבטלה ח"ו כדברי הב"י הנ"ל, ועל כן לא קראו את שמע, ובאמת אינו מעשה לסתור.

הר"ר זושא מהאניפאלי: מאימתי – מרוב אימה ופחד

והנה תיבת מאימת"י יש לפרשו מלשון אימה ופחד, שצריכין לקרות שמע באימה ופחד מהדר גאונו ית"ש, וכידוע העובדא של הרה"ק הרבי ר' זושא מהאניפאלי זי"ע והרה"ק הרבי ר' שמואל שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שהסכימו פעם ביניהם שכל אחד מהם ילמד את השני את חלק התורה שהוא יודע כבר. הרבי ר' זושא היה ידוע לבקי יותר בתורת הנסתר, והרבי ר' שמעלקא בתורת הנגלה, על כן גמרו ביניהם כי בראשונה ילמד הרבי ר' שמעלקא התחיל ללמוד המשנה הראשונה בש"ס "מאימתי קורין את שמע בערבית", ופירש "פון ווען הייבט מען אן צו לייענען קריאת שמע ביינאכט", צעק הרבי ר' זושא: מי אמר לך ש"מאימתי" פירושו "פון ווען", אני אומר ש"מאימתי" פירושו "פון פחד", מלשון אימה, כי חייבים לקרות קריאת שמע באימה ובפחד, והתחיל לרעוד ברעש ובקולות, אמר לו הרבי ר' שמעלקא אם כן למדו אתם לעצמיכם כמו שאתם רוצים, ונתבטל הדבר, ע"כ הסיפור.

ילמוד ענייני קר"ש – בכדי לקבל עליו עומ"ש במס"נ

ולדרכינו י"ל הביאור כך, **מאימת"י** קורין את שמע בערבית, שצריכים לקרות שמע מתוך אימת ויראת הבורא ב"ה, ומכיון שכן צריך לדעת מקודם ההלכות מתי אפשר לקרות קריאת שמע, דהרי כל ענין קריאת שמע הוא ענין קבלת מסירת נפש, ולכל מצוה צריכים מסירת נפש, ועל כן הביא אח"כ מעשה של בניו של רבן גמליאל, שלא קראו קריאת שמע, שבאמת לא קראו קר"ש כיון שהיו פטורים מהמצוה וכיון שפטורים מהמצוה אסור לקרות משם הזכרת שם שמים לבטלה, וכל זה מורה על קבלת עול מלכות שמים שלהם, שע"כ לא קראו, והמשנה הוסיף לזה מה שאמר להם אביהם "אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות", פי' כיון שעבר זמן המצוה שלכם של משתה שמחת חתן וכלה, כיון שכבר באו מבית המשתה, ע"כ אם לא עלה עמוד השחר חייבין אתם לקרות, אבל מה שלא קראו בשעת המשתה מובן ופשוט מאליו, כיון שיש בזה משום הזכרת שם שמים לבטלה, כיון שעוסק במצוה פטור מן המצוה.

וכן הוא שיטת רב יוסף לגבי שומר אבידה, שהוא כשומר שכר וחייב בגניבה ואבידה, כי באותה הנאה שיש לו שאילו בא עני (בשעה שמתעסק בטיפול האבידה) היה פטור מליתן פרוטה לצדקה, שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, הרי הוא עליה כשומר שכר (בבא קמא דף נ"ז עמוד ב'). והתוס' ורבינו חננאל בבבא מציעא (דף כ"ט ע"א) פוסקים כרב יוסף, משום שהוא עוסק במצוה ונפטר מכמה מצוות עשה כל זמן שהוא עוסק בשמירתה.

ת"ח פטור מקר"ש דבכלל ת"ת קיום כל המצוות

ובאמת בהאי ענינא דהעוסק במצוה פטור מן המצווה, צ"ב מדוע תלמידי חכמים חייבים במצוות הלא הם עוסקים בתורה תדיר ותורתם אומנתם ואמרו חז"ל עוסק במצוה פטור מן המצוה, ובפרט לפי מה שאמרו ותלמוד תורה כנגד כולם, הרי שת"ת חשובה כנגד כל המצוות, וכיון שעוסק בתורה יפטור מחיוב קיום מצוות אחרות.

אך בזה י"ל עפי"מ שהביא בספר ישמח משה (פרשת שמות) בשם ספר בית שמואל אחרון, לבאר מ"ש בגמרא (שבת דף ל"א ע"א) מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי ואמר גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, דחפו באמת הבנין שבידו, אתא לקמיה דהלל גיריה, אמר ליה דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושא היא זיל גמור ע"כ.

הגר טען לפני שמאי הזקן - שרוצה לקים כל התרי"ג מצוות ללא שיצטרך להתגלגל שוב.

וכתב וז"ל: והנה לכאורה תמוה מאוד על הגר, מה ראה לשטות זה לומר שילמדנו כל התורה כולה כשהוא עומד על רגל אחד, גם צ"ב האיך נכלל כל התורה כולה במצות ואהבת לרעך כמוך. ופירש דהנה איתא שכל אחד מישראל צריך לקיים כל התרי"ג מצוות, ואם לא זכה לקיים הכל, מוכרח הוא שוב להתגלגל לזה העולם כדי לקיים כולם. וידוע גם כן דכל מצוה הוא מכוון כנגד אבר אחד שבגוף האדם, ומכל מצוה שהאדם מקיים נעשה מזה לבוש וחלוקא דרבנן וטלית נאה לעולם הבא בגן עדן, והיות שיש רמ"ח אברים ושס"ה גידים באדם, ע"כ ע"י שמקיים כל התרי"ג מצוות קונה ועושה לו חלוקא דרבנן לנשמתו בעולם הבא, ולכן מי שלא זכה בחייו לקיים כל תרי"ג מצוות, מוכרח הוא להתגלגל שנית לזה העולם ולקיימם כראוי. ופירשו בזה הכתוב (תהלים י"ט) תורת ה' תמימה משיבת נפש, שצריך האדם לקיים כל מצות ה' בשלימות, שתהיה תמימה ולא יחסר ממנה כלום, דאל"כ משיבת נפש, מוכרח הוא שוב להתגלגל בזה העולם עד שישלימו שנית. ואת זה לא רצה הגר שיצטרך שנית להתגלגל בזה העולם, ע"כ ביקש עצה ודרך שיוכל לתקן כל התרי"ג מצוות בפעם הזאת שהוא בעולם. והנה רגל הוא לשון פעם, כמו (במדבר כ"ב) שלש רגלים, ועל כן אמר גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, שאוכל לקיים כל התורה בפעם הזאת שאני עומד בעולם הזה ולא אצטרך שוב להתגלגל.

שמאי דחפו באמת הבניין - כיון שלא שייך לקיים כל התורה על רגל אחד בגלגול אחד.

הלל למדו על רגל אחד – ע"י התכללות בתוך כלל שיראל או ע"י לימוד התורה שבכללו קיום כל המצוות

ולכן דחפו שמאי באמת הבנין, כי איך אפשר שאדם יקיים כל המצות, הרי יש מצות שניתנו רק לכהנים או ללויים וישראלים, ויש שאינם שייכים רק בזמן שבית המקדש קיים, ואיך יתכן שיקיים הכל בעולם הזה. אולם כשבא לפני הלל, נתן לו על זה ב' עצות, חדא, מה דעלך סני לחברך לא תעביד, כלומר

דע"י שכולל עצמו עם כלל ישראל ביחד ויש אהבה ואחדות בין איש לרעהו, עי"ז נחשב המצוה שמקיים הוא כאילו גם חבירו קיימו, וכן מה שמקיים חבירו נחשב כאילו הוא מקיימו ג"כ, עיי"ש.

ולפי זה יתורץ קושייתינו, דאף שמעיקרא דדינא פטור התלמיד חכם מלקיים שאר המצוות באם הוא תורתו אומנתו, דתלמוד תורה כנגד כולם, אך כיון דשלימות גופו של האדם הוא כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, ואם לא יקיים המצוות (אף אם פטור מלקיימן מכח עוסק במצוה פטור מן המצוה) מ"מ יחסר לו משלימות נפשו, ואז יצטרך להתגלגל ח"ו עוד הפעם, ע"כ מחוייב לקיימן ואינו יכול לפטור א"ע לעולם מקיום המצוות ע"י שעוסק בתורה.

יש לבטל תורה בכדי לקיים מצוות מסוימות

ומעתה נחזור לביאור דברי התוס' בשלהי מסכת נדה הנ"ל, שכתבו כל השונה הלכות וכו' שסיימו דבריהן "בדברי שבח ותנחומין", והכוונה בזה י"ל כנ"ל, שיש להפסיק מלימוד התורה כדי לקיים מצוה הבאה לידם, כגון דברי שבח דהיינו בית המשתה וכעובדא דבניו של רבן גמליאל המובא בהתחלת הש"ס, ותנחומין היינו כעובדא דמסכת מגילה שאמר מבטלין תלמוד תורה להוצאת המת, וכעובדא דמסכת בבא קמא שיצאו ל"ו אלף חלוצי כתף לפני מטתו של חזקי' מלך יהודה, ובפרט במצוה שא"א לעשות ע"י אחרים בודאי שצריך לבטל מלימודו ולקיים המצוה, כמו שנאמר ושמרתם את המצות, ודרשו רז"ל אל תקרי המצות אלא המצוות, מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה.

פרק ז'

ושמרתם את המצוות – שלא יתחמץ המצוות שבאות לידך אל תחמיצנה

ידוע העובדא בהרה"ק ר' דוד מלעלוב זי"ע, שקודם חג הפסח בא עליו אורח אחד ולא היה לו מה לתת לו לאכול. נטל הרה"ק מלעלוב את קמח השמורה שהכין לו לפסח, נתן לאשתו הרבנית לבשל ממנו מאכל לכבוד האורח ונתן לו לאכול, באמרו: עיקר השמירה של מצה שמורה היא שלא יהיה בו חשש חמץ, והרי כתיב: ושמרתם את המצות, ואמרו חכמים מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, ובכן הרי באה לידי מצות הכנסת אורחים, ואני מקיים כעת "ושמרתם את המצות", ועל פסח יזמין לי השי"ת שמורה אחרת, עכתודה"ק.

והדבר מבואר בספר חיי אדם, כלל ס"ח, סעיף א', וז"ל: קיימא לן אין מעבירין על המצות, רצונו לומר מצוה שתבא לידו תחילה יעשנה ולא יניחנה מפני שרוצה עכשיו לעשות אחרת ואחר כך יעשה זו, וכל שכן שיניחנה לגמרי כדי לעשות אחרת, והוא איסור מן התורה שנאמר ושמרתם את המצות קרי ביה המצות בחירק שלא תחמין ותיישן, וכל שכן דאסור להחמיצה בחנם ולעשותה אחר כך וזה שאמר אל תחמיצנה לזמנה, ע"כ.

ויה"ר שהקב"ה יקיים בנו שיפסיק מלימוד התורה (דאחז"ל שהקב"ה עוסק בתורה בכל יום) ויעסוק בדברי שבח ותנחומין, ויוציאנו מגלות אדום שהוא

גלות הרביעי מהד' גלויות, ומגלות ישמעאל שהוא הגלות האחרון מכל הגלויות, וכמו שכתב הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע בספה"ק עץ הדעת טוב על תהלים, ויען כי עתה עת צרה היא ליעקב, בפרט בארה"ק אשר בני ישמעאל מצירים את רגליהם של ישראל רח"ל, ע"כ כדאי להעתיק לשונו הזהב של הגה"ק הרח"ו זי"ע (שם קכ"ד), על פסוק שיר המעלות לולי ד' שהיה לנו וכו', וז"ל:

כבר ידעת כי הגליות אינם אלא ד', בבל ומדי ויון ואדום. **אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל** כנזכר בפרקי ר' אליעזר ובמדרשי רז"ל, ובספר הזוהר סוף פרשת לך לך ובענין משא דומה וכו'. ושם בפרשת לך לך אמר כי ישמעאל להיותו בן אברהם ונימול נקרא פרא אדם ולא אדם גמור מפני שמל ולא פרע. אבל שאר ד' הגליות הן משולות אל החיות כנזכר בספר דניאל. והנה דוד ע"ה נתנבא ברוח הקודש במזמור זה כל מה שישראל עתידין להיות בגלות הנזכר. והנה בהיות ישראל בגליות הארבעה הם עתידין לומר לולי ד' שהיה לנו נא. כלומר עתה בד' גליות אלו היינו אובדין לגמרי כמ"ש אח"כ אזי חיים בלעונו וכו' וסרס את המקרא כאילו אמר יאמר ישראל לולי ד' שהיה לנו נא. ר"ל עתה באלו הד' מלכיות. אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם וקשה מכולם. והוא גלות ישמעאל הנקרא פרא אדם כנ"ל ואינו נמשל אל החיות. ואז יאמרו ישראל באופן אחר. והוא לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם, כי להיותו אדם לסיבת היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר לו ישמעאל יחיה לפניך, וגם יש לו זכות המילה, כי גם **לסיבה זו נקרא אדם ולכן גלותו תקיפה משאר ד' מלכיות.** וכמו שאמרו רז"ל כי לכן נקרא ישמעאל **על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמעם א-ל ויענם.** ולפי ששאר האומות תמיד היתה בהם ממשלה על שאר אומות, ולא כן ישמעאל שתמיד היו ערביים שוכני אהלים ומדברות ואין להם עסק עם זולתם. אלא נמשלים ללסטים היוצאים **ומקפחים בני אדם וחוזרין לאהליהם** וכמ"ש **והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וכו', ואחר כך עתידין למלוך על העולם ועל ישראל.** לזה אמר בקום עלינו, על דרך מה שנתבאר בספר הזוהר על פסוק ויקם מלך חדש דבקדמיתא הוה שפיל מכל אומיא **והשתא קם למלוכה.** וביאר את אשר יאמרו אז ישראל בגלות ישמעאל **שקם הערבי ההוא נביאם משפלות גדול לרום מעלות** כנודע. וזה אשר יאמרו אז לולי ד' שהיה לנו בקום עלינו אדם שהוא ישמעאל, אזי חיים בלעונו וכו' כלומר אזי בזמן זה הגלות הה' הוא משונה מכל מה שעבר, כי אז חיים היו רוצים לבלוע אותנו ע"ד ותבלען השבלים וכו' ולא נודע כי באו אל קרבנה וכו' כי ח"ו בחרות אפם בנו **רצונם למחות שם ישראל מתחת השמים** כדמיון הדבר הבלוע שאין מציאותו נודע כלל וכאילו לא היה כנז'. וזה אמרו אזי חיים בלעונו וכו', משא"כ בד' גליות הראשונות אשר אזי המים שטפונו וכו', כי גלותם יותר קל והיינו אז דומים למי ששטפוהו המים וגופו קיים ולא נבלע לגמרי. כי אז הנחלה והכאב לא עבר אלא על נפשנו ולא על הגוף משא"כ בגלות ישמעאל אשר בלעונו חיים בהיותנו בגוף ונפש מחוברים יחד. וביאר מהו ענין ההפרש הזה ואיך תחלה לא

היה הנחלה והצער אלא על נפשנו ולא לגופנו. ואמר אזי עבר על נפשנו המים הזדונים הם שאר האומות הנקראים מים הזדונים כנזכר בספר הזוהר פרשת פנחס ופרשת ויקרא בענין ניסוך המים שבחג. והנה כל כוונתם היתה להמיר דת ישראל שלא יעסקו בתורה ולא יקיימו המצות כנודע בזמני השמד ח"ו. והנה זה היא נחלה לנפשנו לא לגופנו. כי לא היתה כוונתם אלא על הנפשות לבד להוציאם מן הדת, אלא שמזה היה נמשך לנו היזק אל גופנו שהיו הורגים אותנו כשלא רצינו להמיר דתינו. וע"י כך אדרבה הב"ה היה מרחם עלינו. וז"ש ברוך ד' שלא נתננו טרף לשניהם, וכמעשה דדניאל על התפלה ודחנניה מישאל ועזריה על דלא פלחו לצלמא וכאלה רבים בצדיקים פרטיים. ואף גם בכללות ישראל לא עזבנו הוא ית' ולא נתננו טרף לשניהם והננו קיימים. יען ראה כי כוונתם להעבירנו על תורתו ומצותיו ותקנתו קלקלתו. ומה שביקשו לטרוף נפשנו ולהמיתם בסוד הרשעים בחייהם קרויין מתים לא נתננו טרף לשניהם. **משא"כ בגלות ישמעאל שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות המזון של ישראל ולבולעם חיים ולא להשאיר מהם שורש וענף**. גם ירמוז על המים הזידונים הטמאים שהיו מזין כומרי אדום על ישראל והיו ממירין אותם על כרחם באונס. וז"א אזי עבר על נפשנו, כי לא העברנום אנחנו מרצוננו, ולכן כיון שאנוסים היינו ריחם ד' ית' ולא נתננו טרופים בין שניהם לעולם, כי אחר שכבר טרפו אותנו בידיהם כנזכר, אמנם לא גמרו לטרוף אותם גם בין שניהם, כי אז לא היתה לנו תקוה ח"ו. וזהו ענין האנוסים "מספרד" "ומפורטוגאל" שחזרו לדת ישראל לאלפים ולרבבות ויצאו מתחת ידם ולא נשארו גוים אבודים ביניהם ת"ל. **משא"כ בגלות ישמעאל שעתידין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות לא נראו כמותם** כנ"ל בשם רז"ל שלכן נקרא שמו ישמעאל, **וא"כ אנחנו לא נדע מה נעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם**, וזה שאמר עזרנו בשם ד' וכו', כלומר סיבת בטחוננו בו ית' הוא, לפי שהוא אשר עשה את השמים ואת הארץ. ונודע כי לא בראם אלא בשביל ישראל שיקיימו את התורה כמ"ש רז"ל על בראשית ברא וכו' בשביל התורה שנק' ראשית, ובשביל ישראל שנקראו ראשית, וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וכו', וא"כ מוכרח הוא שיעזרנו מידם ויגאלנו גאולה שלימה העתידה במהרה בימינו כדי שיהיה קיום לשמים ולארץ כנזכר, כי אין להם קיום זולתי ע"י ישראל, עכדה"ק.

והקב"ה ינחמנו בכפליים, עוד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה של זיווג י-ה בו-ה, והזיווג יעלה יפ"ה, וכמו שכתב בספה"ק זרע קודש מהרה"ק מראפשיץ זי"ע על האי דאמרי אינשי בשעת החתונה שהזיווג יעלה יפה, דהכוונה הוא, דכ' בספה"ק כי לעתיד ישתנה שם הוי' ב"ה לאותיות יהי"ה בשתי יודי"ן, והשילוב של השני שמות אדנ"י יהי"ה יעלה למספר צ"ה כמנין תיבת יפ"ה, וזהו שמברכים שזיווגם יקרב את ביאת המשיח ואז יעלה זיווג השמות כמספר יפ"ה, בב"א.

ספר
שכר ועונש
פרשת ויחי

פרק ח

מסכת חיבוט הקבר, מובא בספר הקדוש ראשית חכמה (שער היראה פרק י"ב) ובספר חסד לאברהם (מעין חמישי נהר א' ב' ג' ד'), וסביב לו ביאור מספר חסד לאברהם הנ"ל.

מסכת חבוט הקבר

פרק ראשון

כיצד אדם מת, באים אליו ארבע[ז] מלאכים, אחד ממלאכי השרת, ואחד ממלאכי המות, ואחד[ח] סופר, ואחד ממונה עמו, ואומר לו קום הגיע קצך, והוא[ט] אומר להם, עדיין לא הגיע קיצי, מיד פותח את עיניו ורואה מלאך ארכו' מסוף העולם ועד סופו, מכף רגלו ועד קדקדו מלא עינים, לבושו[יא] אש, כסותו אש, כלו אש, וסכין בידו, וטפה של מרה תלויה בו, ממנה מת, ממנה מסריח, ממנה פניו מוריקות, ואינו[יב] מת עד שרואה הקדוש ברוך הוא בעצמו, שנאמר (שמות לג, כ) כי לא יראני האדם וחי, בחייהם אינם רואים אבל רואים הם במיתתם, שנאמר (תהילים כב, ל) לפניו יכרעו כל יורדי עפר וגו'. מיד מעיד[יג] על עצמו כל מה שעשה בעולם הזה, והוא מעיד והקדוש ברוך הוא חותם, אם[יד] צדיק הוא מוסר נפשו לבעליו, ואם רשע[טו] גמור הוא מקשה ערפו ומגביר

ז. וטעם אלו המלאכים. פשוט שהוא כדי לכתוב טובה ורעה, לכך הם ד' כנגד ד' אותיות של שם, ונגד המרכבה, הטוב מן הימין לכתוב זכיות, והרע מן השמאל לכתוב חובות.

ח. ואחד סופר ואחד ממונה. כנגד התפארת ומלכות.

ט. והוא אומר עדיין לא הגיע קצי. כי הוא מקשה את לבו ורשע אינו חוזר בתשובה.

י. ארכו מסוף וכו'. יש לו שליטה בכל הנמצאות ובכולם הוא מחטיא, ויש לו עינים להשגיח ולדעת שיעור החטא כמה, וכמה להעניש ברצון היוצר בדקדוק.

יא. לבושו וכסותו בדין אש. וקודם זה הוא בא אליו להחטיאו בכמה פיתויים בכל ענייני העולם, עתה מראה הדין בכולם.

יב. ואינו מת עד שרואה לקונו וגו'. שאין מענישין אותו עד שיראה לקונו ויבין למי חטא, ומה גרם בחטאו, ויצדיק עליו את הדין.

יג. הוא מעיד על החטא והקדוש ברוך הוא חותם על העונש. וזהו פתקא שביד מלאך המות להעניש כדי רשעתו.

יד. אם צדיק הוא מוסר עצמו למיתה. ומקבל בסבר פנים יפות ונדבקת בקדושה.

טו. רשע מקשה. ויוצאת בחזקה ואינה נדבקת בשכינה, לדעת תנא קמא ביצר הרע, ולדעת רבי אליעזר בן יעקב אינו מצד יצר הרע אלא מצד עצמו, והוא מדה שנותנין בו שיעשה כך.

יצרו. מכאן אמרו רז"ל, אפילו בשעת פטירתו של אדם רשע יצרו מתגבר עליו, רבי אליעזר בן יעקב אומר כשם[טז] שמקשה ערפו בעולם הזה כך מקשה ערפו בשעת פטירתו שעומד בדין, שנאמר (תהילים קיב, י) רשע יראה וכעס וגו', בשעת[יז] פטירתו של צדיק מהו אומר (ישעי' נז, א) הצדיק אבד וגו', ובשעת[יח] פטירתו של רשע מהו אומר (שמואל ב' כג, ו) ובליעל[יט] כקוץ מונד וגו'.

פרק שני

שאלו את רבי אליעזר, כיצד דין הקבר, אמר להם, בזמן שאדם נפטר מן העולם, בא לו מלאך המות ויושב[כ] על קברו, ומכה[כא] אותו ואומר לו קום[כב] הגידה לי שמך, אמר לו, גלוי[כג] וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאיני יודע שמי, מיד[כד] מכניס רוחו ונשמתו בגופו ומעמידו[כה] ומחייבו בדין. אמר רבי יהושע בן לוי חציי[כו] אש ושלשלאות של ברזל בידו, [מכה

טז. וזה שכתוב כשם וגו' בשעת פטירתו וגו'. זה שלא בבחירה כדי שיענש, (ורבי אליעזר בן יעקב) [ותנא קמא] סבירא ליה בבחירה, או בהיפך, סוף דבר איכא בינייהו או בבחירה או מרצון ולא מסתיימא, או אפשר כולו בבחירה, ותנא קמא שעת פטירה, ורבי אליעזר בן יעקב קאמר שעת העמדה בדין.

יז. בשעת פטירתו של צדיק מהו אומר הצדיק אבד. בשעת אבידתו הוא צדיק, והוא נח מיד שנאמר יבא שלום.

יח. ובשעת פטירתו של רשע. הוא ממש רשע בשעת פטירה.

יט. ובליעל כקוץ. בעת יציאת נשמה הוא כקוץ דהיינו כפיטורי בפי ושט כצמר מן הקוצים.

כ. ויושב על קברו. כדי להאהיל עליו אהל לעשות מחיצה בינו ובין שאר המתים, ושם מגביל לו מקום שיזקיק לצרכי דינו, כי אין הדבר תלוי אלא במקום, לכך מלאך עושה לו מקום, והיינו יושב על קברו, ואין העפר שעליו מעלין ולא מורידין, שיש כח לכל זה, והטעם שהיסודות אלו עם היותם מגשמיים סובלים כל הנשפע עליהם.

כא. ומכה אותו בידו. דרך לעג ובזיון, ועוד על ידי הכאה זה נותן לו כח הדבור ומחזיר נפשו אליו, וכן דקדק אחר כך שאמר ומכניס רוחו ונשמתו, ונפשו לא נזכר מפני שהיא עמו בקבר, ובהכאה זו מכניסה בו.

כב. קום הגידה לי שמך. מפני שפנקס עונותיו כתובין בידו וכתובים על שם פלוני, ולזה כדי שיצדיק הדין עליו אומר קום הגידה לי שמך, כדי שתראה פתקא שבידי שהיא כתובה על שמך מרשות עליון, וגזר דינו על האדם, ובראו ביצר הרע וצוהו על המצות, והנהגה כולה על ידו, ובשליחתו בא לשאול על שמו לדעת הבורא.

כג. לכך משיבו גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שאיני יודע מה שמי. והיינו ושם רשעים ירקב, והענין שהשם הוא ענין נוגע אל האדם מקיבוץ חלקיו, וכאשר השם הטוב מורה על קיבוץ אותם החלקים לטובה כך שם הרע מורה על קיבוץ אותן החלקים לרעה, והעד בגמרא עובדא דכידור, והצדיקים ז"ל אותה הבחינה הידוע שהיא שמם, עומדת קיימת מציאות קיבוץ חלקיו לברכה להתברך למעלה, כענין ועצמותיך יחליץ, גם חלק השם המורה על קיבוץ חלקיו יתקיים להתברך, והרשע חלקיו נפרדין, שאין לו שובע צחצחות, ולא חליצת עצמות, ולא שאר חלקים אלא ירקב, כעין שאוחז רקב בעצמות כך יאחז בשאר חלקים ובשם קבוצם, ולזה אינו יודע שמו שאינו נאחז בו אותם אותיות הקדושות, כי פרחו ממנו ונפרדו ואחזום רקבון ולא ישאר בו חלק בהם.

כד. מיד מכניס רוחו ונשמתו בגופו. כדי שיתקבצו חלקיו יחד לדין כענין שחטאו יחד, ועל ידי כך יזכור שמו אחר שחזרה הנשמה אליו, ואפשר הוא ששמו הוא מעשיו ולבושו, שהשם מורה על הפעולה והלבוש כנזכר במעין זה נהר ו', והוא אומר שאינו יודע שמו, שהוא כאבן דומם ופוטר עצמו מהדין על ידי טענה זו, ולזה מחזיר רוחו ונשמתו כאותו משל החיגר והסומא שאמרו רז"ל.

כה. מעמידו ומחייבו בדין. שהוא מודה על פשעיו ועל עונשו ועל הגזירה הכתובה עליו לכולהו פירושא.

כו. חצי אש ושלשלאות להלקותו. מפני שהאש שולט בנשמה והכאב בגוף, הנשמה נכרית והגוף מתפרק ושניהם יחד טועמין טעם מיתה וצער ריסוק איברים וניתוחם.

אותו] פעם אחד איבריו[כז] מתפרקין, פעם שני[כח] עצמותיו מתפרקין, ובאין מלאכי השרת ומלקטין אותן ומעמידין אותן, ומכה אותו פעם[כט] שלישית, ומבקשין[ל] ממנו דין, ודנין[לא] אותו בכל מדה ומדה, יום א' ויום ב' כך דנין אותו, יום ג' דנין אותו במכות, ומכהו מב' עיניו מפני שלא ראה ואמר, ומאזניו מפני שלא שמע ואמר, ומשפתיו מפני שהוציא בשפתיו דברי תפלות, ומלשונו מפני שהעיד עדות שקר, ומרגליו מפני שהקדים ברגל לדבר עבירה, מכאן אמרו רז"ל כל המקדים רגליו לדבר עבירה מקדימין לו מלאך המות, וכל המלשין על חבירו מיתתו באסכרה.

פרק שלישי

אמר רבי מאיר משום רבי אליעזר, קשה[לב] יום הדין שהקדוש ברוך הוא דן את האדם בקבר יותר מדין של גיהנם, דין[לג] של גיהנם מעשרים שנה ולמעלה, אבל דין הקבר אפילו הצדיקים נידונין בו, אפילו גמולי חלב, אפילו יונקי שדים נידונין בו, (נ"א אפילו נפלים נידונים בה), אבל אמרו רז"ל הדר[לד] בארץ ישראל ומת

כז. אבריו מתפרקין. אינם נאחזים בגידים.

כח. שנייה עצמותיו מתפרקים. ונופל אברים אברים, וזהו עונש שהרתיח אבריו לעבירה, ותחלה אבריו מפני שחמם בשרו, ועצמותיו מפני שהרגיל גופו, ואפשר שהאברים לנגד הנפש ונפשו עליו תאבל, עצמותיו לנגד הרוח.

כט. פעם שלישית. לנגד הנשמה שקלקלו שלשתם, ואלו השלשה הכאות כוללת על הכל.

ל. אחר כך מבקשים ממנו דין. למדת עונש הגזל ודינו, והוא משבעל דינו עומד כנגדו, (נוסח אחרינא והוא משיב על דינו).

לא. ואחר כך דנין אותו מכל מדה. שחטא ועבר מענישין אותו במכות וריסוק וניתוח איברים, והיינו שני ימים שעדיין הגוף קיים וחזק, ואחר שכלה הגוף ונופל דנין אותו בדרך אחרת שיבא כל בעל דין ויקח את שלו מידו, העינים יבואו סרסורו שהחטיאו ויקח את שלו, וכן כל כח וכח המחטיא אותו יבא אל הקבר ויגבה חלקו, שממש השטן המחטיאו הוא הבא שם ליטול חלק האבר שהרויח בהיותו מפתה אותו, מכאן אמרו לחבירו בחייו ולהקדוש ברוך הוא (נוסח אחרינא ולקברו) לאחר מותו.

לב. קשה יום הדין שהקדוש ברוך הוא וכו'. פירוש מה שאנו רואין שדין זה אפילו על הקטנים, יצא לנו מזה שבמשמעותו קשה מאד מן הגבורה הקשה, שהרי אינה פוטרת שום אדם כל שכן שלא ישאר חלק ולא יוותר דבר, ויום הדין דקאמר כל מציאות דינו קאמר, אפילו מה שמלאכי חבלה דנין אותו, וכשמביא ראיה אינו מביא מן הצד הזה שזה אינו בקטנים, אלא מפני שבכלל דין קבר נכנס דין בשר רימה ותולעה שהיא שוה לכל, לכך מביא ממנו ראיה לשאר הדינים, וכן דייק לשניה דקאמר ברישא קשה יום הדין שהקדוש ברוך הוא דן את האדם בקבר מורה על כל מציאות הדין שאדם נידון כלל ופרט, ואחר כן אמר אבל דין קבר סתם אפילו הצדיקים וגו'. וזה הדין אינו אלא דין רקב בשר שאינו ניצול ממנו אלא מעט מזעיר, אמנם קשה מאי גמולי מחלב ומאי יונקי שדים ואפילו נפלים ממש, ואפשר שענין נפשו עליו תאבל לא שייך בנפלים שלא הוחזקה להם נפש, די להם במיתה עצמה שמתו.

לג. ומה שאמר דין גיהנם מעשרים שנה ולמעלה. בזוהר מההוא עובדא דפרשת בלק (ובזהר שלנו הוא פרשת שלח דף קס"ז ע"א ודף ע"א סוף ע"א) נראה שתינוקות יש להם דין גיהנם, שאמר שם שהיו הכרובים תופסים בו, ואפשר לפרש שהתפיסה היתה שלא יכנוס עד שיהיה נדון דין קבר, אמנם האמת הוא שיש שני מיני גיהנם, והעליון הוא גיהנם לנשמה, והוא קשה מאד כאשר יתבאר, ועל זה אמר שאין נדון בו אלא מעשרים שנה ולמעלה, מפני שהוא נדון בדין עליון ואין דנים שם אלא מבן עשרים ולמעלה, אמנם יש גיהנם אל הרוח ואל הנפש ויש לו גבול, והאדם נדון בו אפילו קטן לפי שכלו ושניו כאשר יתבאר בסיעתא דשמיא.

לד. הדר בארץ ישראל ומת בערב שבת. אפשר דאו או קאמר או האי או האי כל אחד מהם מספקת, וזה

בערב שבת אינו רואה דין הקבר, ומה[לה] יעשה וינצל מדין הקבר, יהיה אוהב[לו] צדקות, ואוהב[לז] תוכחות, ואוהב[לח] גמילות חסדים, ומכניס אורחים[לט] לתוך ביתו, ויתפלל[מ] תפילתו בכוונה, אפילו מת בחוץ לארץ אינו רואה, שנאמר[מא] (יונה ב, ג) ויאמר קראתי מצרה לי אל ה' וגו', בן עזאי אומר שלושה[מב] דינים הם ושלשתם לפני הקדוש ברוך הוא הם, רבי עקיבא אומר וכי שלשתם לפני הקדוש ברוך הוא הם, והלא דין קבר לבדו דנין אותו, ודין גיהנם לבדו דנין אותו, ודין שמים לפני הקדוש ברוך הוא הוא, אם אין עליו דין פוטרין אותו מיד, ואם לאו דנין אותו דין ארוך.

הפירוש אינו דאם כן בטלת דין קבר בארץ ישראל מכל וכל וזה אינו, אלא דוקא בארץ ישראל מפני קדושתה, וילוה אל ענין זה קדושת היום, כשיהיו שניהם יחד ניצול כיון שקידש היום בארץ ישראל אין כח לחיצונים, אמנם אם לא קידש היום או שהוא בחוץ לארץ החיצונות מתגברות ושולטות ודנה את האדם בחיובו, ואם תאמר אם מת בערב שבת ובארץ ישראל סוף סוף מעשיו הרעים במה יתוקנו, אם נאמר שזכות ארץ ישראל מעכב מיניה, מה נאמר בערב שבת שאינו בזכות, אם לא שנאמר שהקדוש ברוך הוא גרם לו שימות כדי שיהיה ניצול מפני שאינו חייב, ועדיין קשה אם זה פטור אם כן אפילו לא ימות בערב שבת יהיה ניצול, ויש לומר כאותו מעשה דאיתא בזוהר מאותו תינוק שתפסוהו הכרובים ונכנס לגן עדן שלא מן הדין, וקאמר התם אפילו הכי לא אתפס אלא בצערא סגי כאשר אבאר לקמן בסיעתא דשמיא, הנה מה שמשכיח מצד אחד מתקן מצד קל יותר בענין שאין ויתור כלל, אלא דרכים קלים ברחמים על ידי זכות.

{ובספר יסוד התשובה פי"ד כתב וז"ל: (מפרק ג' במסכת חיבוט הקבר), ועיי"ע ר"ח שער היראה פי"ב באריכות), אמר ר"י משום ר"א, קשה הדין שהקב"ה דן את האדם בקבר יותר מדין גיהנם. דין גיהנם מכ' שנה ולמעלה. אבל דין הקבר אפילו צדיקים נידונין בו, אפי' גמולי חלב, אפי' יונקי שדים נידונין בו. אבל אמרו חז"ל, הדר בא"י ומת בע"ש, אינו רואה דין הקבר, ומה יעשה וינצל מדין הקבר, יהי' אוהב צדקות, ואוהב תוכחות וגמ"ח, ומכניס אורחים תוך ביתו, ומתפלל תפלתו בכוונה, אפי' מת בחוץ לארץ, אינו רואה דין חיבוט הקבר.

ובשם האריז"ל כתב, ששמע מחכם גדול, שכל הנקבר ביום ששי אחר ה' שעות ביום והשעה החמישית בכלל, אינו רואה חיבוט הקבר, כי קדושת השבת מפרידה ממנו בלי צער. וזה סוד יום הששי ה' יתירה, כי מאז ולמעלה הוא ערב שבת ממש.

בספר תולדות יעקב יוסף בקונטרס אחרון כתב וזה לשונו, רז"ל חשבו דברים שהעושה אותן ניצול מחיבוט הקבר, וחד מהם אם מת בערב שבת וכו'. והקשה מורי הא כוונת רז"ל להשמיענו איך לעשות תקנה להנצל מחיבוט הקבר, משא"כ בזה שימות בערב שבת אין זה בידו לעשות. וביאר שהוא מוסר גדול שימות בערב שבת, ר"ל לפנות את עצמו מכל עסקי עוה"ז כאילו מת כדי לעשות הכנה לשבת, ובזה ניצול מחיבוט הקבר.}

לה. ומה יעשה וינצל. מפני שאין צדיק וגו'. לכך יתקן שבעה מדות.

לו. מצד התפארת אוהב צדקות. שכן התפארת אוהב צדק עליון וצדק תחתון.

לז. ומצד הגבורה אוהב תוכחות.

לח. מצד החסד אוהב גמילות חסדים. לא שיעשה לבד אלא שיאהב לעשות ויעשו אחרים ויעשה מאהבה.

לט. ומכניס אורחים. נצח והוד אורחים כיסוד שהוא אורח לתוך ביתו מלכות.

מ. ויתפלל וגו'. נגד היסוד עם המלכות בתפארת שזהו כוונת התפלה.

מא. שנאמר קראתי וגו'. קראו עסק בדין הקבר בטן שאול וקאמר אלו הענינים, וקאמר תוכחות בהתעטף עלי נפשי ביסורין וגו'. וקאמר תפלה תבא אליך תפלתי, וקאמר גמילות חסדים בהפך חסדם יעזובו מכלל לאו אתה שומע הן, וקאמר אוהב צדקות בקול תודה אזבחה לך, וקאמר הכנסת אורחים אשר נדרתי דהיינו לויתן לצדיקים אכסנאים ברכתי (איוב מ) יחצוהו בין כנענים, ושאר הכתובים מפרשים דין חיבוט הקבר, מפני שהדג הוא הקבר ויונה הגוף כנזכר בזוהר וכמו שנתבאר לקמן בזהר בפני עצמו בסייעתא דשמיא.

מב. שלשה דינים. כדמפרש רבי עקיבא דין קבר, ודין גיהנם לנפש או לרוח ודין שמים לנשמה בהיכלות שהוא דין ארוך כאשר יתבאר בסיעתא דשמיא. וזה מה שרציתי לבאר.

פרק רביעי

אמר רבי יוסי, בא וראה כמה בין בהמה לאדם, בהמה[מג] כמה יסורין סובלת בעולם, שוחטין אותה ומפשיטין אותה ואין עליה דין, אבל אדם[מד] כמה יסורין סובל בעולם הזה, ולאחר מיתתו, אם צדיק גמור הוא פוטרין אותו מן הדין, ואם רשע גמור הוא דנין אותו בדינין חמורין. אמרו בשעה שאדם נפטר מן העולם, לא[מה] די שהוא נבהל ממלאך המות שכלו מלא עינים וחרבו שלופה בידו, אלא שואל לו כלום עסקת בתורה[מו], ובגמילות[מז] חסדים, והמלכת[מח] לקונך שחרית וערבית, והמלכת[מט] את חבירך בנחת רוח, אם יש[נ] בו דברים הללו זורק אותה טפה לתוך פיו ויוצאת נשמתו בלא צער כמושך נימא מחלב, ואם[נא] אין בו דברים הללו יוצאת נשמתו מגופו כגרירת קוצים מן הצמר. וכשבא מלאך המות אומר לו צדיק קונך שלחני אליך, מיד מתחנן[נב] לו, אומר לו, שעה זו אי אפשר לעברה, אלא ששמעתי מאחורי הפרגוד שהקדוש ברוך הוא מתקן לך מדור בגן עדן.

פרק חמישי

בשעת הדין[נג] אומר הקדוש ברוך הוא לאדם, טורח[נד] גדול היה לי עליך משיצרתיך במעי אמך ולא היית נפל, וכשיצאת[נה] לאויר העולם תקנתי לך

מג. בהמה כמה יסורין וגו'. ירצה אינה סובלת יסורין לא על מזונה ולא על מלבוש ולא בחלאים רק בשחיטה, ואחר כך בהפשטה גם כשמפשיטין אותה אחר מיתה אינה סובלת דבר, נמצאו כל דיניה רק שחיטה או מיתה.

מד. והאדם סובל בחיים כמה יסורין. כנודע, ואחר המות נכנס בחשבון אפילו הצדיק, והרשע אחר החשבון נכנס בדינים קשים.

מה. לא די שנבהל. והיה ראוי להספיק לו על עונשו אל חשבונו עם קונו, והוא ימהר ויחיש מעשיהו, אלא שמתעכב עמו בדברים והוא נענש באותו הבהלה בהתעכב.

מו. ובתורה. תפארת.

מז. גמילות חסדים. חסד.

מח. המלכת את קונך. היינו מצד המלכות ובחסד ובגבורה.

מט. המלכת את חבירך. לשון עצה, מצד המלכות.

נ. ואפילו שיש בו דברים הללו. אינו ניצול מן המות אלא זורק וכו'.

נא. ואם אין בו. הרי עונש לעת יציאת נפש לבד.

נב. מתחנן לו. שירפה ממנו, ומשיב מלאך המות שעה זו אי אפשר לעברה, אבל נותן לו תנחומין בשכר הטוב, והיינו אלא שמעתי שאתה נכנס אל מקום המנוחה, וזה מה שרציתי לבאר.

נג. בשעת הדין אומר לו הקדוש ברוך הוא. טענה בדינו לחייבו ממש.

נד. טורח גדול היה לי. שמא תאמר שלא עשית עבודה מפני טורח, כבר הקדמתיך בטורח זה אני, וזהו אמרו טורח גדול היה לי עליך, והנה כשהקדוש ברוך הוא בורא צדיק אינו טורח לפניו, אמנם כשהוא בורא רשע מקטרגת מדת הדין, ועושה לפנים משורת הדין, ועושה לאדם שני ענינים, האחד הוא עסק בריאתו, ולהצילו מכל המקטרגים כדפרישית, השני אחר היצירה לגמול לו חסד, והיינו אומר משיצרתיך וגו'.

נה. וכשיצא לאויר העולם וגו'. גמלתיך חסד והזמנתי לך מזון, היה לך לעשות שניהם, כנגד היצירה שיצרתיך היה לך לעסוק בתורה, שהעוסק בתורה בונה עולמות, כנזכר, וכנגד המזון שגמלתיך חסד היה לך לעשות גמילות חסדים, ומפני שדרך אלו לעשות אותם לשם איזה פנייה, לזה אמר לפני ירצה לשמי, ועוד לפני שאני גמלתיך ואתה לא גמלתני אם כן הרבה העזת פניך לפני, וטעם לשני ענינים אלו מפני שעל שניהם העולם עומד, תורה ועבודה וגמילות חסדים, בטלה העבודה נשארו השנים, והם סוד התפארת תורה, והחסד כמשמעו להגביר ימין על השמאל, להמתיק הגבורה בין שני מדות אלו.

מזונות, והצלתיך מן היסורין, כלום עסקת בתורה, ועשית גמילות חסד לפני, אם[נו] יש בו כל הדברים הללו פוטרין אותו מיד מן הדין, ואם לאו מוסרין[נז] אותו לחמשה מלאכי חבלה, כנגד[נח] חמשה חומשי תורה הם, אחד[נט] מונה ואחד מכה כדרך שמונה ומכה בבית דין, השלישי מוציא אויר[ס] מגופו ככבשן שהאור יוצא מתוכו, הרביעי[סא] מביא עשבים רעים ומרים וחמוצים מן ההרים, שאם[סב] גזל את חבירו אומר דקדק בשיניך לפי שאכלת גזל בשיניך, החמישי[סג] מכה את אביו ואת אמו ואומר[סד] להם, מפני מה לא הדרכתם את בניכם ללמוד תורה ומעשים טובים, כדי שיעשה מצות ומעשים טובים ויפרש[סה] ממעשים הרעים, ומיד[סו] כותבין לו רשות להכות אביו ואמו, ואם קרא ולא קיים מלקין אותו בפניהם, עד כאן.

האדם החוטא ממשיך קליפה וזוהמת הנחש כפי ערך חטאו, על ידי התשובה יכול לדחות מעליו הזוהמא ההיא שנדבקה בו על ידי חטאתיו אפילו אם הם חטאים גדולים

מובא בספר שער הגלגולים (הקדמה כ"ג),

וזה לשונו, ודע כי כל החטאים והעונות שחוטא האדם בפני עצמו, זולת מה שחטא אדם הראשון, ודאי הוא דהאדם ממשיך עליו קליפה וזוהמת הנחש כפי ערך חטאו. האמנם הכל תלוי בתשובת האדם, כי על ידי התשובה יכול לדחות מעליו הזוהמא ההיא שנדבקה בו על ידי חטאתיו אפילו אם הם חטאים גדולים, אבל הזהמא והקליפה שנדבקה בכל הנשמות כאשר חטא אדם הראשון אינו תלוי בתשובה, ומוכרח הוא למות ואחר כך יתוקן הפגם ההוא על ידי

נו. אם יש בו דברים הללו פוטרין אותו מיד. נראה שאפילו יהיה חוטא בדברים אחרים, וזה דוחק שיקח הקדוש ברוך הוא שוחד של מצות, ויש לומר שמדין זה דין הקבר יוכל להנצל, אמנם עדיין לפניו דין רימה ותולעה שינקה עונותיו על ידם, אמנם כשיש בו שנים אלו אין די קבר שולט בו, ואפשר שמי שיש לו שנים אלו אין חטא בא על ידו.

נז. מוסרין אותו לחמשה מלאכי חבלה. כדי לגבות ממנו שלשה ענינים, אחד ביטול תורה מצד התפארת, השני גמילות חסדים מצד החסד, השלישי משאר עונות מצד הגבורה.

נח. כנגד חמשה חומשי תורה. מפני שראשית מדון הוא התורה, וכמו שהם חמשה קדושות, כך הם בהיפך חמשה חיצונים, ומהם אצולים חמשה כוחות אלו לדון יחד והם הנגדיים.

נט. אחד מכה, מגבורה. ואחד מונה, שלא להוסיף, מצד החסד.

ס. ואחד מצד הגוף האמצעי מוציא אור מגופו מכבשן שהאור יוצא ממנו. כך מהאדם עצמו יוצא האור להתלהב בו, ופירוש זה הראו לאלה"י הרמ"ק בחלום, אמנם הלשון מורה שהמלאך מוציאו אותו מגופו אל האדם הכבשן וגו'.

סא. הרביעי מביא עשבים וגו'. נראה שאם לא גזל אינו עושה זה, ואינו אלא על ידי אותם הכאות גופו מתחלש, וזה מחזיקו בהם כדי שיוכל לסבול כל הכאות והשריפה.

סב. ואם גזל אומר לו דקדק. ונענש אגב אורחיה בזה, וזה מצד המדה אחרונה של נצח והוד שמצדה הם מרים וחמוצים, מרים מן הימין, וחמוצים מן השמאל, או בהיפך.

סג. החמישי מכה את אביו ואת אמו. היינו מצד היסוד שהולידוהו והיינו נגד שלשה עליונות.

סד. ואומר להם מפני מה לא הדרכתם וגו' שיעשה מצות ומעשים טובים. מצד התפארת והמלכות.

סה. ויפרוש ממעשים רעים. מס"ס ולילי' החיצונים.

סו. מיד נותנים לו רשות. מפני שהולידו בן כזה. אם כן הולידו אותו מן החוץ וראוי להכותם, או ירצה כותבין הד' או הבית דין עליון אל החמישי רשות שיכה גם את אביו ואת אמו עם היות שנפטרו זה כמה שנים ונחו מדינם כותבין לו רשות שיכה אותם ודינם מתחדש על רשעת הבן, וזה נראה לי עיקר, זה הוא כשלא הדריכוהו לא בתורה ולא במעשים טובים, אבל אם הדריכוהו בתורה ולא קיים לא יכה אותם אלא יכה את הבן בפניהם והם מצטערים בצערו, לפי

המיתה. ואף על פי שהקדוש ברוך הוא קבל גם תשובת אדם הראשון ונתכפר לו עונו, עם כל זה הזוהמא והקליפה שנדבק בו כשחטא לא הוסר ונפרד ממנו, אלא אחר המיתה. וטעם הדבר הוא, לפי שחטאו של אדם היה גדול עד מאד, מכמה סיבות אין מקום לבאורם וכו'. והנה האיש החוטא ממשיך עליו סטרא אחרא הנקרא מות, ולכן אין הקליפה ההיא נפרדת מן האדם אלא אחר המיתה, כי אז נקבר האדם ובשרו מתעכל בעפר ונפרד ממנו הקליפה שנדבקה בו בזוהמת הנחש שהטיל בחוה ובאדם.

ובזה תבין ענין חיבוט הקבר, וזה ענינו, והוא כי אחר מיתת האדם ואחרי קבורתו בעפר הארץ, אז תיכף באים ד' מלאכים ומשפילים קרקע הקבר ומעמיקים אותו למטה, ונשאר חלל בקבר כשיעור קומת האדם הנקבר שם, כנזכר במאמר פרקי חבוט הקבר, ועיין שם, ואז מחזירים נפשו בגופו כמו בחייו, והטעם הוא, לפי שהקליפה היא דבוקה עדיין וקשורה עם הנפש ועם הגוף ואיננה נפרדת מהם, ולכן צריך שיחזור נפשו בגופו ביחד, ואז המלאכים הנזכרים אוחזים בו כל אחד מקצה, ומנערים אותו וחובטים אותו במקלות של אש, כדרך שאוחזים בטלית בשתי קצוותיה ומנערים אותה מן האבק הנדבק בה, עד שנפרדה מהם הקליפה ההיא לגמרי, ולכן נקרא חיבוט הקבר, כאדם שחובט טליתו ומנערה, ועל כן צריך להעמיק הקבר כדי שיהיה מקום חלל לנערו ולחבטו.

כל תענוג בעולם הזה מוסיף לו יסורים בחיבוט הקבר

ואמנם לא כל האנשים שווים, כי הצדיקים אשר בחייהם נתרחקו מן היצר הרע והיו מכניעים עצמם וחובטים עצמם ביסורין הבאים עליהם, וגם על ידי התורה והמצות שמתישים כוחו של אדם, עד שנמצא כשהגיע זמנם ליפטר מן העולם ולקבל חבוט הקבר אין צריכים צער גדול כי בחבטה כל שהיא מספיק להם להפרידה מהם, מה שאין כן ברשעים שאדרבה על ידי תענוגיהם בעולם הזה הם מקשרים ומחזקים יותר את הקליפה בגופם ונפשם.

על ידי כמה מצות סגוליות יכולים להיפטר מחיבוט הקבר

ונמצא כי זהו סוד למה אין אדם ניצול מחבוט הקבר, כנזכר בפרקי חבוט הקבר, וכמו שביארנו לעיל באותם שמתו בעטיו של נחש שאין להם תקנה להפרידה זולת על ידי מיתה וחיבוט הקבר, זולתי אותם הנזכרים שם בפרקי חבוט הקבר על ידי איזה מצוה הסגולית לזה הדבר, אבל כל שאר בני אדם כולם צריכים חבוט הקבר, אלא שיש הפרש בין חיבוט רב למעט כנזכר, וכל אחד ואחד הוא סובל עונשו כפי מדריגת קליפתו, וכפי עוצם דביקותה. ואמנם אפילו אותם הניצולים מחבוט הקבר כנזכר, הנה אותם המצות הסגוליות לזה כנזכר, הם מפרידות את הקליפות מהם בלי צער אחר. ושמעתי ממורי ז"ל כי כל הנקבר בערב שבת אחר חמש שעות ביום ושעה חמישית בכלל,

---

זה למדנו ממה שקדם בחיבוט הקבר בהכאות אש ואכילת דברים מרים וחמוצים שלשה מיני דינים, הכאות כמספר לאוין שעבר, האש כמו שהרתיח עצמו בעבירה, האכילה כנגד האכילת גזל ושאינו שלו

אינו רואה חבוט הקבר, כי קדושת השבת מפריד ממנו הקליפה בלי צער חבוט הקבר. וזהו סוד יום הששי בהא יתירה, כי משעה חמישית של יום הששי ולמעלה כבר קדושת שבת מאירה אז, עד כאן לשונו.

פרק ט

ואחר כך כשנפטר מזה, אז מתחיל דין חדש נורא ועצום שהוא צער רימה ותולעה, אשר אמרו רז"ל (ברכות דף י"ח ע"ב, שבת דף י"ג ע"ב, דף קנ"ב ע"א) אמר רבי יצחק קשה רימה למת כמחט בבשר החי, ולא גזמו חס ושלום בדבריהם חס להזכיר.

והצדיקים ובעלי תשובה אינו נעשה מגופם רימה ותולעה, רק גופם נתעכל בקל ובנחת ובמהרה, כי זה מעלה כל שממהר להתעכל הבשר, תקדם הנפש לעלות למקום מנוחתה[סז].

ואם לא יזכה נעשה מבשרו רימה ותולעה, ומתקבצין עליו המונים המונים מכל מיני נחשים ועקרבים ושרצים ורימה ותולעה ונושכין ועוקצין אותו, והוא שוכב ורואה ומרגיש גודל צערו הנורא אשר מי יכול לשער, למשל תצייר לפניך מי ששוכב במיטה ובאים חס ושלום למאות אלפי אנשים במחטים וידקרו אותו, וכל שכן זמן וזמנים טובא שנה או שנתים או יותר.

הרימה ותולעה בעצמם נולדים מהחטאים והעונות שלו כל רימה ותולעה הכל במספר ובמפקד לפי חטאיו

כי הרימה ותולעה בעצמם נולדים מהחטאים והעונות שלו, כאשר תראה (בבא מציעא דף פ"ד ע"ב) במעשה ברבי אלעזר בן רבי שמעון שראתה אשתו כי תולעת רוחשת תחת אזנו ונבהלה מזה, ואמר לה אל תפחד, רק פעם אחת שמעתי זלותא דצורבא מרבנן ולא מחיתי כראוי ליס[ח], בעבור זה בא לי זה הצער, ומזה החטא נברא זה התולעת. הגם

וכיוצא, וזה מה שרציתי לבאר.

סז. מובא בזהר (תרומה דף קנ"א ע"א), וזה לשונו: ועל דא כמה טב לון, בין לצדיקי בין לחייבי, למהוי גופא דלהון דביק בארעא ולאתעכלא גו עפרא לזמן קריב, ולא למהוי בקיומא כל ההוא זמנא סגי, בגין לאתדנא גופא ונפשא ורוחא תדיר (בכל יומא), דהא לית לך כל צדיק וצדיק בעלמא דלית לי' דינא דקברא, בגין דההוא מלאך דממנא על קברי קאים על גופא ודן לי' בכל יומא ויומא, אם לצדיקים כך לחייבים על אחת כמה וכמה, ובזמנא דגופא אתעכל ואתבלי בעפרא הא דינא אשתכך מכלא, בר מאינון חסידי קיימין דעלמא דאינון אתחזון לסלקא נשמתהון לההוא אתר עלאה דאתחזי לון וזעירין אינון בעלמא, עד כאן לשונו.

סח. מהר"י בר לב ובספר "ויוסף אברהם" אות י"ט שם מוסיף בזה וז"ל:

ואפי' כששומע מאדם אחר שמבזה תלמיד וכל שכן דיין העיר ואפילו שלא בפניו יש חיוב גדול עליו לתבוע עלבונו ולנקום בעדו, וכמו שכתב כאן שבית דין מנדין על זה.

ומצינו בגמרא (ב"מ דף פ"ד, וסנהדרין דף מ"ד ברש"י ד"ה דבעיא) שגדולי ישראל נענשו על זה דשמעו פעם אחת זילותא דתלמיד חכם ושתקו, וכל שכן אם בייש אחד לתלמיד בפניו שיש חיוב עצום מאד מאד על כל השומעים לתבוע קלונו תיכף, ואם לאו ענוש יענשו מאד על זה, ואף אם יהי' זה שמבזהו מי שיהי'.

ונמצא בס' קורא הדורות מהרב ר' דוד איש ירושלים זכרונם לברכה מעשה נורא מענין זה, וזה לשונו: כתוב בסוף מחזור האשכנזים שישראל אחד איש בליעל נתקוטט עם הרב ר' יוסף בן לב זכרונו לברכה (הוא המחבר שו"ת מהר"י בן לב) בשאלונקי על ענין פסק דין שכתב נגדו, והכהו על הלחי בשוק בפני כל העם, ולא הי' מי שימחה בידו, ואין דובר אליו דבר על ענין זה, מפני היות האיש הבליעל ההוא עשיר

שיכול להיות שהיה זאת כמה זמן אחר הסתלקותו, כדמשמע שם מהגמרא, אבל הצדיקים כל מה שמעלים אותם מדרגא לדרגא מדקדקים אתם ביותר אפילו בדקות שבדקות[סט].

וכן תדע, כי אפילו מחט בבשר החי אינו שוה כשדוקרים בעין או במוח או בלב או בבשר עב וכדומה, כי אפילו הדקירות האלו גם כן אינם שוות רק לפי החטא, כי כל רימה ותולעה הכל במספר ובמפקד לפי חטאיו.

כל זה הם יסורי הגוף עם התלבשות הבלי דגרמי שבו, שמקבל הגוף העונש עד שישוב עפר ואפר, עד לעתיד ליאמר ה' (ישעי' כו, יט) "הקיצו ורננו שוכני עפר", במהרה בימינו אמן.

והנה יש מעשים טובים המגינים על האדם, אשר על ידם ניצול האדם מצער חיבוט הקבר, ומצער רימה ותולעה, כדאיתא בפרק ג' ממסכת חיבוט הקבר המובא לעיל (פרק ח'), והיו צדיקים קדושי ארץ שלא חזרו לעפר, והמה חיים וקיימים בקברם, כמו שמצינו (שבת דף קנ"ב ע"ב) אצל רבי אחאי בר יאשיה, ובמדרש רבה (קהלת פרשה י"א) ובזוה"ק (חלק ג' דף ע"א ע"א) ברבי אלעזר בן רבי שמעון, וביתר צדיקים קדושי ארץ, שחפרו אחר כמה מאות שנים בקברם ומצאו אותם כמו שהמה חיים, ואלו יש להם גם כן שיעור עד כמה וכמה, ואיזה צדיק, ואיזה מעשים טובים, והיודע נסתרות יודע.

גדול, ותקיף ואלם מאד, והרב הי' שם בעת הזאת לפני חנות של בשם אחד ושמו אברהם קטלאנו, קרע הרב את בגדיו ואמר בקול גדול שומו שמים על זאת, ובלילה ההוא (שנת ה' אלפים ש"ה ד' לחודש אב) נכנס הבושם בחנות כו' והאור נאחז ונתרבה הלהב, וקם שריפה גדולה ונשרפו כמו חמשת אלפים בתים מבני ישראל במשך ו' שעות, כי מן השמים נלחמו הרוחות הנושבות, ונשרפו כמו מאתיים נפשות ובתי כנסיות ובתי מדרשות הרבה וספרים אין קץ, לא נראה צרה גדולה כזאת, ואנשים היו מבריחים רכושם מהאש רחוק כמטחוי קשת בשדות, ועל כל זה הלך האש עליהם ושרפם, ואחר כך עלה הנגף בעם והיו מתים בכל יום הרבה נפשות מישראל עד שהגיעו ביום אחד שנקברו ביום ההוא שי"ד מתים כמנין השם שד"י, ומהיום ההוא והלאה הי' הנגף הולך ונתמעט עד שנעצרה המגפה עכ"ל עם הוספות מסדר הדורות מהגאון ר' יחיאל ממינסק ז"ל.

והנה ממעשה זו התעוררות גדול יוצא לנו לזהר מאד מלשמוע עלבון תלמיד חכם ולשתוק, אבל מכל מקום ודאי שצריך לזהר בזה משום כעס בלב ולא יהי' רק נראה ככועס. עכ"ל, שם.

סט. ראה פרי עץ חיים שער התפילין (פרק י'). שער הגלגולים (הקדמה כ"ב). שער הכוונות ענין סעודת שחרית של שבת בסופו.

מפעל הזוהר העולמי יצא במבצע מיוחד וחשוב מאוד

בהוצאת מסכת ציצית להפצה בחינם

בלימוד של כ-2 דקות ביום לפני הסעודה
זוכים בע"ה להינצל מדיני חיבוט הקבר הקשים
(כי האכילה מתקדשת מאד בסעודת מצווה).

סעודה לאחר לימוד המסכת היא סעודת מצווה -
קריאת מסכת ציצית יכולה להיות מחולקת בשמחות
כגון בר מצוות, חתונות, אירוסין, ימי הולדת וכו',
ובפרט לימוד לעילוי נשמת נפטר בבתי אבלים,
וביום האזכרה השנתי (יורצייט),
ורצוי להדר בכל סעודות החול בשנה
של הפרט בביתו,
ובכל בתי מדרשיות ישיבות ות"ת -
שאז כל האכילות מתקדשות לסעודות מצווה,

לכל המעוניין יתקשר ל-

0527-65-1911

ויזמין כל כמות שירצה בחינם.

לשמיעת סיום מסכת ציצית בכל יום ועוד סגולות
בקו שומרי החומות 072-33-72-978

ספר
מסכת ציצית

בו יבואר עצה נפלאה איך להפוך כל סעודה של ימות החול לסעודת סיום / סעודת מצווה - וזה ע"י עשיית סיום מסכת ציצית לפני שאוכלים או שותים.

ידוע מספרים הקדושים שעל כל תענוג בעולם הזה צריכים לעבור חיבוט הקבר, ובגלל זה הרבה צדיקים לא אכלו רק מסעודת מצוה סיום מסכת או ברית מילה ועוד.

א. לכן סידרנו ללמוד מסכת ציצית, שהיא מסכת קצרה בת 22 פסקאות- שרומז לכ"ב אותיות של התורה הקדושה שמהן נארג עולם המלבוש העליון, שמלבוש הציצית כנגד עולם המלבוש.

ב. הרוצה לעשות סעודתו סעודת מצווה כל ימי השנה, יכול ללמוד מסכת ציצית, או שאר מסכתות קטנות, כמו מסכת כלה ועוד, וזה שווה לכל נפש שיכול כל אדם ללמוד מסכת זו בנקל במשך כמה דקות, ויהא לו בכל סעודה שאוכל - סעודת סיום מסכת, ויזכה בזה לבחינת קדושת האכילה שכל האכילה מתקדשת. וכמו שנהג השל"ה הקדוש זי"ע להעתיק ממסכת כלה

ג. ואם ירגיל עצמו בהנהגה זו למשך תקופה שכל סעודותיו תהיינה רק מסעודת מצווה, יראה בחוש! איך שמתעלה ומתקדש בזה, היות שגופו דמו ובשרו ניזונים וגדלים מאכילות קדושות בסעודת מצווה, הרי הוא מזכך בזה את הנפש הבהמית וניצל מאחיזת הקליפות הנאחזים באכילה שמהם כל יצר הרע, שכוחו להיכנס לאדם ע"י תפיסתו באכילת היתר שקליפת נוגה, [וכמובן שצריך להיזר שיאכל רק מה שאמה אחוז כשר, ולא יאכל בשר בהמה, ובשר עוף רק משחיטה קטנה] ממילא ישתנו ויתעלו כל מהות מידותיו ומוחו ודעתו והשגותיו בקודש, ויפתחו לבו ושכלו לעבודת השי"ת להשגת התורה הקדושה, שהכל תלוי ועומד על דרגת קדושת האכילה שאוכל האדם, וכמו שהאריכו כל ספרי היראה והחסידות, וכל זה מסוגלת כל מסכתא זו. ובפרט מסכת ציצית העוסקת בענין שכתבה עליו התורה הקדושה, שמסוגל להביא האדם ל - "**ולא תתורו אחרי לבבכם וכו" ול - "והייתם קדושים לאלוקכם וכו'. וידוע מהספרים הקדושים שבחלק התורה הקדושה של כל מצווה ושל כל יו"ט וכדומה מונחים כל סגולות אור המצווה, ואם כן בוודאי שיש בלימוד מסכת זו כח סגולי עליון להעלות ולרומם את האדם לזכור את כל מצוות ה' ולהיות קדוש לאלוקיו ולהיות מקבל פני שכינה.**

(ים החכמה, תשעד, קלג).

***

יוצא לאור חודש מר חשון על ידי מפעל הזוהר העולמי סניף בת ים 0527-65-1911

בשורה משמחת

ב"ה יצא לאור
ספר בית עק"ד ח"א האלמין
ספרים של כ"ק
מרן **האדמו"ר מהאלמין** שליט"א

מתוך 5 ספרים שכוללים לערך
70,000 ספרים חוברות ועלונים.

בספר זה יש מ 1 עד 7.5 אלף ספרים,
הספר מחולק חינם לכוללים בלבד

052-7651911

הספר הזה כולל בערך 3.000
ספרים וחוברות על הזוה"ק בין השאר
יצא לאור ע"י
מפעל הזוהר העולמי

לשמיעת סיום מסכת ציצית בכל יום ועוד סגולות
בקו שומרי החומות 072-33-72-978

ספר
מסכת ציצית הקצר

מרכבה לעלייה בקודש - לכל סעודות החול ובפרט ליום הזיכרון [יורצייט]

בו יבואר עצה נפלאה איך להפוך כל סעודה של ימות החול, ובפרט סעודת יום השנה [יום הזיכרון - יורצייט - יאָרצייט] של הנפטר, לסעודת סיום, שהיא כידוע סעודת מצווה - וזה ע"י עשיית סיום מסכת ציצית לפני שאוכלים או שותים, כמו שנהג הצה"ק בעל **השל"ה** זי"ע שהי' לומד קודם שטעם כלום, (למד) מסכת כלה כי קלה, והוא לא היה רוצה ליהנות מהעולם הזה בלא סעודת מצוה כמו סיום מסכתא, או ברית מילה, או סעודת אירוסין ונישואין ולאו כל יומא אתרחש נשואין, לכן למד כל יום מסכת כלה. וכן נהגו הרבה צדיקים כמו הצה"ק רבי ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע, ועוד. -

ידוע מהספרים הקדושים שעל כל תענוג בעולם הזה, שלא בקדושה צריך האדם לאחר פטירתו לעבור חיבוט הקבר- כדי להסיר את הסטרא אחרא שדבקה בו, וזה על מנת לאפשר לנשמה להשתחרר מהגוף ולעלות, ולכן כדי להתקדש נהגו הרבה צדיקים שלא לאכול, אלא רק מסעודת מצוה, סיום מסכת, או ברית מילה ועוד. (כי בסעודת מצווה האדם מוגן והס"א לא יכולה לדבוק בו), לכן **סידרנו ללמוד מסכת ציצית, שהיא מסכת קצרה בת 22 פסקאות- שרומז לכ"ב אותיות של התורה הקדושה שמהן נארג עולם המלבוש העליון, שמלבוש הציצית כנגד עולם המלבוש.**

הרוצה לעשות סעודתו סעודת מצווה כל ימי השנה, **ילמד מסכת ציצית**, או שאר מסכתות קטנות, כמו מסכת כלה ועוד, וזה שווה לכל נפש שיכול כל אדם ללמוד מסכת זו בנקל במשך כמה דקות, ויהא לו בכל סעודה שאוכל - סעודת סיום מסכת, ויזכה בזה לבחינת קדושת האכילה שכל האכילה מתקדשת. וכן **כשנותן תיקון לנשמה ביום השנה** [האזכרה] **של הנפטר** [יארצייט], וכן יכול לעשות סיום מסכת כשעולה לציון ביום ההילולא, כמו שאמרו חז"ל שצריך לכבדם בחייהם ובמותם (קדושין ל"א). החסידים חוגגים את יום הזיכרון של צדיקיהם ועושים אותו ליום הלולא. ויש מהם שנוהגים כן גם ביום הזיכרון של אבותיהם, באמרם כי ביום זיכרון תעלה נשמת המתים למדרגה רמה בגן עדן (עי' נשמת חיים ח"ב כ"ז, מקורי המנהגים סי' צ"ח). ושותים יי"ש ביום הזיכרון אחר התפילה, לשמחת עילוי הנשמה. ויש האומרים להפך: כי ביום זה רע מזלם, לפיכך שותים יי"ש ואומרים "לחיים", להטיב המזל (מנהגי בית יעקב סי' קכ"ד). **ומה טוב לנשמה שבכל השנה הראשונה עושים כל הילדים והנכדים סיום מסכת לפני הסעודה, לטובת נשמת האב-האם זקינו וכו'. ובזה יקיימו וכבוד עשו לו במותו** (דהי"ב ל"ב) - מלמד שהושיבו ישיבה על קברו (ב"ק ט"ז:) ופירש"י לעסוק שם בתורה ביום מותו.

ובמסכת יבמות (קכ"ב). מביא רש"י מתשובות הגאונים: מצאתי... **יום שמת בו אדם גדול קובעים אותו לכבודו, ומדי שנה בשנה כשמגיע אותו יום מתקבצים תלמידי חכמים מכל סביביו, ובאים על קברו עם שאר העם, להושיב ישיבה שם, ואין לך ישיבה גדולה מזו שכל הבנים והנכדים גומרים כל יום של השנה הראשונה ועושים כל יום סיום מסכת** (וכך ראוי לנהוג בכל שנה ביום היורצייט).

ואם ירגיל האדם עצמו בהנהגה זו למשך תקופה שכל סעודותיו תהיינה רק מסעודת מצווה, יראה בחוש איך שמתעלה ומתקדש בזה, היות שגופו דמו ובשרו ניזונים וגדלים מאכילות קדושות בסעודת מצווה, הרי הוא מזכך בזה את הנפש הבהמית וניצל מאחיזת הקליפות הנאחזים באכילה שמהם כל יצר הרע, שכוחו להיכנס לאדם ע"י תפיסתו באכילת היתר שקליפת נוגה, וממילא ישתנו ויתעלו כל מהות מידותיו ומוחו ודעתו והשגותיו בקודש, ויפתחו לבו ושכלו לעבודת השי"ת להשגת התורה הקדושה, שהכל תלוי ועומד על דרגת קדושת האכילה שאוכל האדם, וכמו שהאריכו כל ספרי היראה והחסידות, **וכל זה מסוגלת כל מסכתא ובפרט מסכת ציצית העוסקת בענין שכתבה עליו התורה הקדושה שמסוגל להביא האדם להיזהר בלאו של "ולא תתורו אחרי לבבכם" ול"והייתם קדושים לאלוקיכם"**. וידוע מהספרים הקדושים שבחלק התורה הקדושה של כל מצווה ושל כל יו"ט וכדומה מונחים כל סגולות אור המצווה, ואם כן בוודאי **שיש בלימוד מסכת זו כח סגולי עליון להעלות ולרומם את האדם לזכור את כל מצוות ה', ולהיות קדוש לאלוקיו ולהיות מקבל פני שכינה**, (ים החכמה).

בס"ד, סיום מַסֶּכֶת צִיצִית הֲרֵינוּ לוֹמֵד לְטוֹבַת נִשְׁמַת פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי עליו/עליה השלום

סֵפֶר
מַסֶּכֶת צִיצִית

א. הַכֹּל חַיָּבִין בְּצִיצִית, רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בַּנָּשִׁים מִפְּנֵי שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא.

ב. כָּל קָטָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, אָבִיו עוֹשֶׂה לוֹ צִיצִית.

ג. טַלִּית שֶׁהוּא מְכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ חַיֶּבֶת בְּצִיצִית.

ד. וְסָדִין, בֵּית שַׁמַּאי פּוֹטְרִין וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּבִין.

ה. אַפִּיקַרְסִין [סמוך לגוף] פְּטוּרָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: חַיֶּבֶת.

ו. טַלִּית כְּפוּלָה חַיֶּבֶת בְּצִיצִית ר' שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

ז. טַלִּית שְׁכוּלָה תְּכֵלֶת חַיֶּבֶת בְּצִיצִית

ח. כֵּיצַד שֶׁעָשָׂאוֹ סָדִין, וְסָדִין שֶׁעָשָׂאוֹ טַלִּית, הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין.

ט. כְּסוּת הַלַּיְלָה וּפַרְסֵי הַמִּטָּה הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַצִּיצִית.
וְהַטְּרִיגוֹן [בגד שיש לו ג' קרנות] וְהַפִּילֶגֶם [מין בגד משי] וּפוּכְלַתְּרִין וְאַרְבִּיקוּהַ וַאֲנְטָנָה [כל אלה מיני בגדים שאין להם ד' כנפות] הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. זֶה הַכְּלָל: כָּל שֶׁאֵין לוֹ אַרְבַּע כְּנָפַיִם פָּטוּר מִן הַצִּיצִית.

י. מִצְוַת צִיצִית, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַרְבַּע חוּטִין שֶׁל אַרְבַּע אֲצְבָּעוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שָׁלוֹשׁ חוּטִין שֶׁל שָׁלוֹשׁ אֲצְבָּעוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר יְהוּדָה: אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית הִלֵּל שָׁלוֹשׁ שֶׁל שָׁלוֹשׁ, קְרוֹבִים לִהְיוֹת דִּבְרֵי אֵלּוּ כְּדִבְרֵי אֵלּוּ.

יא. שִׁייר אֶת הַתְּכֵלֶת וְלֹא שִׁייר אֶת הַלָּבָן, אֶת הַלָּבָן וְלֹא אֶת הַתְּכֵלֶת, מְעַכֵּב, שֶׁהַתְּכֵלֶת וְהַלָּבָן מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, רַבִּי אוֹמֵר: אֵינָן מְעַכְּבִין.

יב. אַרְבַּע צִיצִיּוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ מִפְּנֵי שֶׁכֻּלָּן מִצְוָה אַחַת הֵן, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַרְבַּע מִצְוֹת הֵן.

יג. הַצִּיצִית נִתְּנָה בְּתוֹךְ ג' אֶצְבָּעוֹת שֶׁל כְּנַף, יֶתֶר מִכָּאן פְּסוּלָה.

יד. נִתְּנָה בִּפְתִיל, פְּסוּלָה, בֵּין טָפֵחַ לִפְתִיל כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פּוֹסֵל.

טו. קְצָצָהּ וְחִיבְּרָהּ, כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל. עֲשָׂאָהּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, כְּשֵׁרָה.

טז. הַלּוֹקֵחַ טַלִּית מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמִן הַכּוּתִי וּמָצָא בָהּ תְּכֵלֶת, הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה, וּמִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקָתָהּ.

יז. טַלִּית שֶׁנִּטְלָה אַחַת מִצִּיצִיּוֹתֶיהָ אוֹחֵז בָּהּ וְיוֹצֵא, נִטְלוּ שְׁתַּיִם מִכְּסֵה בְּמִין טְרִיגוֹן, [מְשֻׁלָּשׁ (נגעים יב א)] נִטְלוּ שָׁלוֹשׁ אָסוּר לְצֵאת בָּהּ.

יח. אֵין מַתִּירִין צִיצִית עַל הַמֵּת. אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית אוֹמֵר: מֻתָּר, אַבָּא אָמַר לִי, כְּשֶׁאֲמוֹת הַתִּיר לִי צִיצִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בָּהּ מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, אֶלָּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תַּכְרִיךְ לָמֵת וּמִרְדַּעַת לַחֲמוֹר.

יט. הַצּוֹבֵעַ טַלִּית לְעַצְמוֹ, אִם (לְכַסּוֹת) [לְנַפּוֹת] בָּהּ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה.

כ. צִבְעָהּ אַרְבַּע וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים פְּסוּלָה, שֶׁאֵין צוֹבְעִין תְּכֵלֶת אֶלָּא בְּחִלָּזוֹן.

כא. חִלָּזוֹן לָמָּה הוּא דּוֹמֶה? בְּרִיאָתוֹ דּוֹמֶה לַדָּג, וְגוּפוֹ דּוֹמֶה לָרָקִיעַ. וְאֵינוֹ עוֹלֶה אֶלָּא (לְשֶׁבַע) [לְשִׁבְעִים] שָׁנִים, לְפִיכָךְ דָּמָיו בְּיֹקֶר.

כב. הַמּוֹצֵא תְּכֵלֶת אַף עַל פִּי שֶׁהִיא שְׁזוּרָה פְּסוּלָה, שֶׁאֵין לוֹקְחִין תְּכֵלֶת אֶלָּא מִן הַמַּמְחֶה.

סִיּוּם מַסֶּכֶת צִיצִית

הַדָּרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת צִיצִית וַהֲדָרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַסֶּכֶת צִיצִית וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנְשֵׁי מִנָּךְ מַסֶּכֶת צִיצִית וְלֹא תִתְנְשֵׁי מִנָּן לָא בְּעָלְמָא הָדֵין וְלָא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אֻמָּנוּתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּתְהֵא עֲמָנוּ לָעוֹלָם הַבָּא. חֲנִינָא בַּר פָּפָּא רָמִי בַּר פָּפָּא נַחְמָן בַּר פָּפָּא אַחַאי בַּר פָּפָּא אַבָּא מָרִי בַּר פָּפָּא רַפְרָם בַּר פָּפָּא רָכִישׁ בַּר פָּפָּא סוּרְחָב בַּר פָּפָּא אָדָא בַּר פָּפָּא דָּרוּ בַּר פָּפָּא. הַעֲרֵב נָא, ה' אֱלֹקֵינוּ, אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ (וְצֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאֵינוּ) וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לִשְׁמָהּ. מֵאֵיבֵי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךְ אַתָּה ה' לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֶלָה וָעֶד.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹקֵינוּ שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קַרְנוֹת. שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים: אָנוּ מַשְׁכִּימִים לְדִבְרֵי תוֹרָה, וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר, וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים: אָנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שָׁחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים נה, כד): וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹקַי, כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתַּנִי לְסַיֵּם מַסֶּכֶת צִיצִית כֵּן תַּעֲזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַסֶּכְתּוֹת וּסְפָרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וְאָמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוֹד לִי וּלְזַרְעִי שֶׁלֹּא יָמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם,

וְתִתְקַיֵּם בִּי (משלי ו, כב): "בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ", (שם ט, יא): "כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים", (שם ג, טז): "אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ, בִּשְׂמאלָהּ עשֶׁר וְכָבוֹד", (תהלים כט, יא): "ה' עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן ה' יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם".

קַדִּישׁ שֶׁל סִיּוּם מַסֶּכֶת

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי הוּא עָתִיד לְאִתְחַדְּתָא, וּלְאַחָיָאה מֵתַיָּא, וּלְאַסָּקָא יַתְהוֹן לְחַיֵּי עָלְמָא, וּלְמִבְנָא קַרְתָּא דִּי יְרוּשְׁלֵם, וּלְשַׁכְלְלָא הֵיכָלֵהּ בְּגַוָּהּ, וּלְמֶעֱקַר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מִן אַרְעָא, וּלְאָתָבָא פּוּלְחָנָא דִּי שְׁמַיָּא לְאַתְרֵהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵהּ וְיִקָּרֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא. בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא. וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְאִמְרוּ אָמֵן. עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

מַסֶּכֶת צִיצִית
Masechet Tzitzit

סִיּוּם מַסֶּכֶת צִיצִית לְסְעֻדַּת מִצְוָה ו\או לְעִלּוּי נִשְׁמַת

Learning and completing Masechet Tzitzit for the merit of a soul of a relative and/or so that your meal should be considered a Seudat Mitzvah

הֲרֵינִי לוֹמֵד לְעִלּוּי נִשְׁמַת פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי/ת ז"ל

Say the following: I am learning for a tikun and the merit and benefit of the soul of… (say the name of the person and the name of the father i.e. Moshe the son of David or Rachel the daughter of David).

א. הַכֹּל חַיָּבִין בְּצִיצִית, רַבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר בְּנָשִׁים, מִפְּנֵי שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא.

כל אחד מחויב במצות ציצית. רבי שמעון חולק על זה ואומר שנשים פטורות ואינן מחויבות במצות ציצית מפני שמצות ציצית היא מצות עשה שהזמן גרמא (החיוב במצות ציצית אינה כל הזמן אלא בזמן מסוים) ונשים פטורות ואינן מחויבות במצות עשה שהזמן גרמא (נשים מחויבות במצות עשה שצריכים לקיים כל הזמן ולא במצות עשה שצריכים לקיים רק בזמן מסוים).

רבנן סברי שנשים חייבות במצות ציצית מפני דאית להו שמצות ציצית זמנה בין ביום ובין בלילה, ואם כן מצות ציצית הוא מצות עשה שלא הזמן גרמא, ולכן הם סוברים שנשים גם כן חייבות במצות ציצית, משא"כ רבי שמעון סובר שנשים פטורות ממצות ציצית מפני דאית ליה שמצות ציצית זמנה רק ביום, ולילה לאו זמן ציצית היא, ואם כן מצות ציצית הוא מצות עשה שהזמן

גרמא, ולכן קסבר שנשים פטורות ממצות ציצית. (מסכת מנחות דף מג עמוד א).

Everyone is obligated to observe the commandment of tzitzit. Rabbi Shimon disagrees and says that women are exempt and they are not obligated to observe the commandment of tzitzit, because the commandment of tzitzit is an obligation only at certain times and women are exempt and not obligated to observe positive commandments that are only required at certain times. (Women are obligated to observe positive commandments that are an obligation all the time).

ב. כָּל קָטָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, אָבִיו עוֹשֶׂה לוֹ צִיצִית.

כל ילד קטן שכבר יודע איך להתעטף בטלית חייב במצות ציצית ואבא שלו צריך לעשות לו ציצית. (מסכת סוכה דף מב עמוד א, ומסכת ערכין דף ב עמוד ב).

Every minor (a boy under the age of 13) that knows how to wrap himself in a tallit, his father should make him tzitzit on a tallit.

ג. טַלִּית שֶׁהוּא מְכַסֶּה רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ, חַיֶּבֶת בְּצִיצִית.

טלית שזה מספיק גדול לכסות בזה את הראש ורוב הגוף של ילד קטן חייבת בציצית. (מסכת מנחות דף מ עמוד ב ודף מא עמוד א).

A tallit that is large enough to cover the head and most of the body of a small child must have tzitzit on the tallit.

ד. וְסָדִין, בֵּית שַׁמַּאי פּוֹטְרִין, וּבֵית הִלֵּל מְחַיְּבִין.

יש מחלוקת האם סדין של פשתן מחוייב בציצית, הרבנים של בית שמאי אומרים שסדין פטור ממצות ציצית, והרבנים של בית הלל אומרים שסדין מחוייב בציצית.

בפרשת כי תצא כתוב "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו, גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת כְּסוּתְךָ אֲשֶׁר תְּכַסֶּה בָּהּ" (דברים פרק כב), ובמסת יבמות (דף

ד) דרשינן "סמוכים", שמפני שמצות עשה של ציצית ומצות לא תעשה של שעטנז הם סמוכים זה לזה (דכתיב לא תלבש שעטנז וסמיך ליה גדילים תעשה לך), דרשינן מזה שהמצות עשה של ציצית דוחה את המצות לא תעשה של שעטנז, ואפילו בגד של פשתן (כגון סדין) אמר רחמנא עביד ליה תכלת, אף על גב שתכלת עמרא הוא (שהתכלת של הציצית הוא צמר), והיינו דדרשינן "סמוכין" ואתי עשה ודחי לא תעשה ושרינן כלאים בציצית, ואפילו בגד של פשתן מחויב בציצית של צמר, אף על פי שכתוב בתורה "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו", ולכן סבירא להו לבית הלל שסדין של פשתן גם כן מחוייבת בציצית, דדרשינן "סמוכין" ואין כאן משום כלאים. ובית שמאי חולקים ואומרים שסדין של פשתן פטורה ממצות ציצית, דסבירא להו דלא דרשינן "סמוכין" למישרי כלאים בציצית, והמצות עשה של ציצית אינו דוחה את המצות לא תעשה של שעטנז. [הערה: עיקר מצות ציצית "תכלת" כתיבא ביה ותכלת עמרא הוא (עמרא = צמר)].

יש אומרים שסדינים שאדם ישן בהם לכולי עלמא (אפילו לבית הלל) פטורין מציצית (אפילו בסדין של צמר) משום דלא חייבה התורה רק דרך מלבוש או דרך עיטוף אבל לא דרך העלאה בעלמא, והמחלוקת של בית שמאי ובית הלל הוא רק אם מתכסה בזה דרך עיטוף, שבית הלל אומרים שבין אם זה סדין של צמר ובין אם זה סדין של פשתן חייבת בציצית, ובית שמאי אומרים שרק סדין של צמר חייבת בציצית משא"כ סדין של פשתן פטור. ויש חולקין ואומרים דאפילו אם יציע תחתיו בגד של ארבע כנפות חייב בציצית וכל שכן דרך העלאה, וסבירא להו שהמחלוקת של בית שמאי ובית הלל הוא גם בסדינים שאדם ישן בהם. (מסכת מנחות דף מ עמוד א).

A sadin (a bed sheet or linen cloak), the Rabbis of the school of Shammai say that it is exempt and does not have to have tzitzit, and the Rabbis of the school of Hillel say that (if you wear it or you wrap yourself with the sheet) it must have tzitzit.

ה. אַפִּיקַרְסִין [סָמוּךְ לַגּוּף] פְּטוּרָה, וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: חַיֶּבֶת.

בגד שהוא סמוך לגוף (לבוש התחתון שעל גופו) פטור ממצות ציצית, ורבי עקיבא חולק על זה ואומר שבגד שהוא סמוך לגוף חייב בציצית.

יש אומרים שהטעם של התנא קמא דסבירא ליה שאינו חייב בציצית הוא מפני דלא מיקרי **כסות** אלא בגד ומלבוש הבא להגין על האדם מפני החום והקור, משא"כ לבוש התחתון שעל גופו לא מיקרי **כסות** משום דלא הוי רק מלבוש מפני הזיעה, ורחמנא אמר (דברים פרק כב פסוק יב) גְּדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כַּנְפוֹת **כְּסוּתְךָ** אֲשֶׁר **תְּכַסֶּה** בָּהּ והאי לאו **לאיכסויי** עבידא, ולכן אינו חייב בציצית.

הב"י בהלכות **ציצית** (טור או"ח סוף סימן י', בסוף ד"ה יש לדקדק) **כותב וז"ל: דלא** מיקרי כסות אלא הבא להגין על האדם מפני החום והקור וכו', ואף על פי שלפעמים נהנה מחומה כיון שתחילת עשייתה אינו להתחמם בה לא חשיב כסות ופטור [מציצית], עכ"ל.

An undergarment (that is worn near the body like an undershirt) is exempt and does not have to have tzitzit. Rabbi Akiva disagrees and says that it is not exempt and it must have tzitzit on the tallit.

ו. טַלִּית כְּפוּלָה חַיֶּבֶת בְּצִיצִית, ר' שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר.

טלית שהיתה ארוכה כשתים וכפלה חייבת בציצית, ורבי שמעון חולק ואומר שטלית כפולה פטור מציצית.

התנא קמא סובר שטלית שהוא גדול פי שתיים מטלית רגיל, והטלית כפולה והכפל מוטל על ראשו ושני הראשין של הטלית הם למטה מאחוריו חייבת בציצית, וצריכים לעשות שתי ציציות בשני קרנות של הטלית (היינו שצריכים לעשות שתי ציציות באחד מהשני הראשין של הטלית שהם למטה מאחוריו), **ועוד שתי ציציות באמצעיתה** (באמצע הטלית, בשני ראשי הכפל שמוטל על ראשו). **ורבי שמעון חולק על** זה ואומר שטלית כפולה פטור מציצית מפני שאם תפשט נמצאת ציציות באמצעיתה עומדין ולאו היינו **כנף** דכתב רחמנא באורייתא, היינו שכאשר נפשטה הטלית מעליו נמצאו שתי ציציות של הכפל באמצע הטלית, והתורה אמרה שהציצית צריכים להיות על **הכנף** כדכתיב (במדבר פרק טו פסוק לח) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל **כַּנְפֵי** בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל צִיצִת **הַכָּנָף** פְּתִיל תְּכֵלֶת. (מסכת מנחות דף מא עמוד א).

A double-sized tallit (worn by doubling it) must have tzitzit. Rabbi Shimon disagrees and says that it is exempt and does not have to have tzitzit.

ז. טַלִּית שֶׁכֻּלָּהּ תְּכֵלֶת חַיֶּבֶת בְּצִיצִית.

טלית שכל הטלית היא תכלת חייבת בציצית. (מסכת מנחות דף לח עמוד ב, ודף לט עמוד א, ודף מא עמוד ב).

A tallit that the entire tallit is blue must have tzitzit.

ח. כָּר שֶׁעָשָׂאוּ סָדִין, וְסָדִין שֶׁעָשָׂאוּ טַלִּית, הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין.

כר של פשתן שעשה את זה לסדין חייב בציצית. יש מפרשים שזה רק לבית הלל דסבירא להו דדרשינן "סמוכין" ואתי עשה ודחי לא תעשה ושרינן כלאים בציצית, ואפילו בגד של פשתן מחויב בציצית של צמר ואין כאן משום כלאים, משא"כ בית שמאי חולקים ואומרים שסדין של פשתן פטורה ממצות ציצית, דסבירא להו דלא דרשינן "סמוכין" למישרי כלאים בציצית, והמצות עשה של ציצית אינו דוחה את המצות לא תעשה של שעטנז.

סדין שעשה את זה לטלית חייב בציצית. יש מפרשים שרצונו לומר שאפילו לבית שמאי דסבירא להו שסדין פטור מציצית מכל מקום אם עשה את זה לטלית חייב בציצית, משא"כ לבית הלל גם סדין מחוייב בציצית.

ולפי הנ"ל הרישא הוא רק לבית הלל, והסיפא קא משמע לן אפילו לבית שמאי.

ויש מפרשים "סדין שעשאו טלית חייב בציצית", שסדין פטור מציצית מפני שזה כסות לילה, אבל אם עשה את זה לטלית שהוא כסות יום חייב בציצית.

(עיין במג"א שו"ע או"ח הלכות ציצית סימן י"ח ס"ק ג').

A bolster that was changed into a sheet, and a sheet that was changed into a tallit, must have tzitzit.

ט. כְּסוּת הַלַּיְלָה וּפַרְסֵי הַמִּטָּה הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין מִן הַצִּיצִית. וְהַטְּרִיגוֹן [בֶּגֶד שֶׁיֵּשׁ לוֹ ג׳ קְרָנוֹת] וְהַפִּילֶגֶם [מִין בֶּגֶד מֻשְׁי] וּפוּכְלַתְּרִין וְאַרְבִּיקוּהַ וְאַנְטְנָה [כָּל אֵלֶּה מִינֵי בְּגָדִים שֶׁאֵין לָהֶם ד׳ כְּנָפוֹת] הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרִין. וְזֶה הַכְּלָל: **כֹּל שֶׁאֵין לוֹ אַרְבַּע כְּנָפַיִם פָּטוּר מִן הַצִּיצִית.**

בגדים שלובשים בלילה וכלי מיטה (מצעים וכדומה) פטורים מציצית. בגדים שאין להם ארבע כנפות (כגון הַטַּרְיגוֹן, הַפַּיְלֶגֶס, פּוּכְלַתְּרִין, אַרְבִּיקוּהָא, אַנְטֶנָה, וכדומה) פטורים מציצית. זה הכלל: כל שאין לו ארבע כנפות פטור מציצית.

Evening garments (clothing that is worn at night) and bed-covers are exempt and do not have to have tzitzit. A trigon (a triangular garment that has three corners) and a pileges (a certain kind of silk garment), and a fuchlasrin, and an arvikuha, and an antenu (all these are different types of garments that don't have four corners) are exempt and do not have to have tzitzit. This is the rule: Any garment that does not have four corners is exempt and does not have to have tzitzit.

י. מִצְוַת צִיצִית, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: אַרְבַּע חוּטִין שֶׁל אַרְבַּע אֲצְבָּעוֹת, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: שְׁלֹשׁ חוּטִין שֶׁל שָׁלֹשׁ אֲצְבָּעוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּר יְהוּדָה: אַף כְּשֶׁאָמְרוּ בֵּית הִלֵּל שָׁלֹשׁ שֶׁל שָׁלֹשׁ, קְרוֹבִים לִהְיוֹת דִּבְרֵי אֵלּוּ כְּדִבְרֵי אֵלּוּ.

בית שמאי אומרים שבכל כנף מהארבע כנפות צריכים ליתן בהחור ארבע חוטין של ארבע אצבעות, ובית הלל אומרים שבכל כנף מהארבע כנפות צריכים ליתן בהחור שלש חוטין של שלוש אצבעות. רבי יוסי בר יהודה אומר שאף על פי שבית הלל ובית שמאי חולקים שבית הלל אומרים שלוש אצבעות ובית שמאי אומרים ארבע אצבעות מכל מקום דברי בית הלל הם קרובים לדברי בית שמאי מפני שהשיעור והמדה של האצבעות של בית הלל הם יותר גדולים מהשיעור והמדה של האצבעות של בית שמאי.

יש מפרשים שרבי יוסי בר יהודה אומר שהשלוש אצבעות של בית הלל משערין ומודדין באצבע האמצעי שיש מהם ארבעה בטפח, ואם כן שלוש אצבעות הם שלושה רביעי טפח (4/3), והארבע אצבעות של בית שמאי משערין ומודדין בזוטרתי שיש מהם שישה בטפח, ואם כן ארבע אצבעות הם שני שליש טפח (3/2), ולפי זה יוצא שההפרש בין בית הלל ובית שמאי הוא רק אחד מי"ב חלקים, כי לדברי בית הלל צריך שלושה רביעי טפח (4/3) שזה תשע מי"ב חלקים (21/9), ולדברי בית שמאי צריך שני שליש טפח (3/2) שזה שמונה מי"ב חלקים (21/8). (מסכת מנחות דף מא עמוד ב).

The following is the requirement of the commandment of tzitzit: The Rabbis of the school of Shammai say four strings, the size of four fingers. The Rabbis of the school of Hillel say three strings, the size of three fingers. Rabbi Yossi Bar Yehuda says: Even though the Rabbis of the school of Hillel say three strings, the size of three fingers, the words of the Rabbis of the school of Hillel are close to the words of the Rabbis of the school of Shammai (the views of the two schools are nearly identical).

יא. שִׁיֵּר אֶת הַתְּכֵלֶת וְלֹא שִׁיֵּר אֶת הַלָּבָן, אֶת הַלָּבָן וְלֹא אֶת הַתְּכֵלֶת, מְעַכֵּב, שֶׁהַתְּכֵלֶת וְהַלָּבָן מְעַכְּבִין זֶה אֶת זֶה, רַבִּי אוֹמֵר: אֵינָן מְעַכְּבִין.

בכל כנף מהארבע כנפות מצוה לתת שני חוטין של תכלת ושני חוטין של לבן (שיטת רש"י ותוספות), או חוט אחד של תכלת ושלושה חוטין של לבן (דעת הרמב"ם), ואי עביד ארבעתן תכלת או ארבעתן לבן זה מעכב ולא יצא. רבי חולק על זה ואומר שאין זה מעכב את זה ואם נתן ארבעתן של תכלת או ארבעתן של לבן יצא.

יש אומרים שצ"ל: "שהתכלת והלבן מעכבין זה את זה דברי רבי, וחכמים אומרים אינם מעכבים", וכן גרסינן בגמרא ריש פרק התכלת (מסכת מנחות דף לח עמוד א).

If the blue was left over (a part of the blue strings remains and there is a remnant of the blue strings) but the white was not left over (there is no remnant of the white strings), or if the white was left over (a part of the white strings remains and there is a remnant of the white strings) but the blue was not left over (there is no remnant of the blue strings), it is not kosher tzitzit because the blue strings and the white strings inhibit each other and the absence of one is an obstacle to using the other. Rebbe disagrees and says that the blue strings and the white strings do not inhibit each other and the absence of one is no obstacle to using the other.

יב. אַרְבַּע צִיצִיּוֹת מְעַכְּבוֹת זוֹ אֶת זוֹ, מִפְּנֵי שֶׁכֻּלָּן מִצְוָה אַחַת הֵן, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַרְבַּע מִצְוֹת הֵן.

הארבע ציצית הן מצוה אחת ומעכבות זו את זו. רבי ישמעאל חולק על זה ואומר שהן ארבע מצות ואין מעכבות זו את זו. (משנה במסכת מנחות דף כח עמוד א).

The four tzitzit inhibit each other and the disqualification of one of the four tzitzit hinders the rest of the tzitzit because all four tzitzit are one commandment. Rabbi Yishmael disagrees and says: They are four commandments.

יג. הַצִּיצִית נִתְּנָה בְּתוֹךְ ג' אֶצְבָּעוֹת שֶׁל כָּנָף, יָתֵר מִכָּאן, פְּסוּלָה.

צריכים לתת את הציצית בתוך שלוש אצבעות מהכנף, יותר מזה פסולה. (מסכת מנחות דף מא עמוד ב, ודף מב עמוד א).

The tzitzit should be put within three fingers of the corner of the garment. If it is more than that and the tzitzit are put outside of that space, it is not kosher.

יד. נִתְּנָה בִּפְתִיל, פְּסוּלָה, בֵּין טָפַח לִפְתִיל כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב פּוֹסֵל.

אם נתן את הציצית בשפת הבגד פסולה. אם נתן את זה בתוך טפח משפת הבגד כשרה. רבי אליעזר חולק ואומר שזה פסול. (מסכת מנחות דף מב עמוד א).

If the tzitzit was put on the edge, it is not kosher. If the tzitzit was put between the border and the edge, it is kosher. Rabbi Eliezer ben Yakov disagrees and says that it is not kosher.

טו. קְצָצָהּ וְחִבְּרָהּ, כְּשֵׁרָה, וְרַבִּי מֵאִיר פּוֹסֵל. עָשָׂאָהּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ, כְּשֵׁרָה.

טלית שנקרע לשניים ונשאר בכל אחת מהם שתי ציציות, (או שנשאר בחלק אחד א' או ג' ציציות ובהחלק השני של הטלית נשאר שאר הציציות), אם תפר את שני החלקים של הטלית כשרה. רבי מאיר חולק ואומר שזה פסול.

טלית שנקרע לשניים ונשאר בכל אחת מהם שתי ציציות, ולקח שתי ציציות מחלק אחד של הטלית ושם את זה על החלק האחר של הטלית כשרה (ואינה פסולה משום תעשה ולא מן העשוי).

רבי מאיר חולק ואומר שזה פסול. אם עשה מהחלק שנקרע בגד בפני עצמו כשרה. (מסכת מנחות דף מא עמוד א, ועיין בב"י טור או"ח הלכות ציצית סימן ט"ו, ובשו"ע שם סימן ט"ו סעיף ג').

If a garment was cut or torn and then it was connected and sewed together, it is kosher. Rabbi Meir disagrees and says that it is not kosher. If a torn part of a garment has been made a garment by itself, it is kosher.

טז. הַלּוֹקֵחַ טַלִּית מִן הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמִן הַכּוּתִי וּמָצָא בָּהּ תְּכֵלֶת, הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה, וּמִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל הֲרֵי זוֹ בְּחֶזְקָתָהּ.

אם קונים טלית עם ציצית מנכרי פסולה, ואם קנה את זה מישראל אפשר לסמוך על החזקה שזה כשר. (מסכת מנחות דף מג עמוד א).

If someone buys a tallit from a gentile or from a kuti and he finds in the tallit blue strings, it is not kosher. If he buys it from a Jew it is in its chazoko and the garment has the status that it is kosher.

יז. טַלִּית שֶׁנִּטְלָה אַחַת מִצִּיצִיּוֹתֶיהָ, אוֹחֵז בָּהּ וְיוֹצֵא, נִטְלוּ שְׁתַּיִם, מְכַסֶּה בִּמְין טְרִיגוֹן, [מְשֻׁלָּשׁ (נגעים יב א)] נִטְלוּ שָׁלֹשׁ, אָסוּר לְצֵאת בָּהּ.

טלית שחסר בו אחד מהארבעה ציציות, יכול לאחוז בהכנף שאין בו ציצית

ולצאת כך לרשות הרבים. אם חסרין שתיים מהארבעה ציציות, יכול לכפול את הטלית לשניים וללבוש את הטלית כשהוא כפולה ולצאת כך לרשות הרבים, מפני ששני ציציות נראות כמכוסות. אם חסרין שלושה מהארבעה ציציות אין לו תקנה ואסור לצאת בזה לרשות הרבים.

יש מפרשים שברייתא זו איתמר לעניין יציאת שבת, האם מותר לצאת לרשות הרבים בשבת עם טלית שחסר בו אחד או יותר מהארבעה ציציות.

ויש מפרשים שברייתא זו איתמר על יציאה לרשות הרבים בחול, האם מותר לצאת לרשות הרבים בחול עם טלית שחסר בו אחד או יותר מהארבעה ציציות מפני מראית העין.

A tallit that one [of the four] tzitzit was removed and disconnected, you can hold on to it and grasp that corner of the garment with your hand and go out with it to the street. If two [of the four] tzitzit were removed and disconnected, you can use the tallit as a trigon (a triangular garment that has three corners) and form the garment into a triangular shape, and go out with it to the street. If three [of the four] tzitzit were removed and disconnected, you can not go out with it to the street.

יח. אֵין מַתִּירִין צִיצִית עַל הַמֵּת. אַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית אוֹמֵר: מֻתָּר, אַבָּא אָמַר לִי, כְּשֶׁאָמוּת, הַתֵּר לִי צִיצִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין בָּהּ מִשּׁוּם קְדֻשָּׁה, אֶלָּא עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תַּכְרִיךְ לַמֵּת וּמְרַדַּעַת לַחֲמוֹר.

אין מתירין את הציציות שעל הבגדים שלובשים בהם את המת. אבא שאול בן בטנית אומר שמותר להתיר את הציציות, ואבא שלי אמר לי: כאשר אמות התר לי את הציציות מפני שיש בהם קדושה. החכמים חולקים ואומרים שאין בהם קדושה, ויכול לעשות מהם תכריכים למת או מרדעת לחמור. (מסכת מנחות דף מא עמוד א).

You don't undo and untie the tzitzit of garments used for someone that died. Aba Shaul ben Batnit disagrees and says that you can

undo and untie the tzitzit. Aba Shaul ben Batnit said: My father told me that when I die you should undo and untie the tzitzit because it is holy (a garment having tzitzit is considered a sacred object). The Rabbis disagree and say that it is not holy and it is not a sacred object and you can use it for shrouds for a person that died, and for a pack-saddle of a donkey.

יט. הַצּוֹבֵעַ טַלִּית לְעַצְמוֹ, אִם (לְכַסּוֹת) [לְנַסּוֹת] בָּהּ הֲרֵי זוֹ פְּסוּלָה.

הצובע בגד (או טלית) של צמר בתכלת וכוונתו היתה כדי ללבוש את הבגד (או כדי להתכסות עם הטלית), אינו יכול להשתמש עם הצמר של הבגד (או הטלית) לעשות מזה חוטים של תכלת לציצית, דבעינן צביעה לשמה (מסכת מנחות דף מב עמוד ב).

Someone that dyes a tallit for himself, if it is to use it as a cover it is not kosher (and cannot be used for the blue strings of the tzitzit).

כ. צְבָעָהּ אַרְבַּע וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים פְּסוּלָה, שֶׁאֵין צוֹבְעִין תְּכֵלֶת אֶלָּא בְּחִלָּזוֹן.

אין צובעין את התכלת אלא בחילזון, ואם צבעה באופן אחר פסולה, אפילו אם צבעה ארבעה או חמישה פעמים.

Even if you dye it four or five times it is not kosher (and cannot be used for the blue strings of the tzitzit), because the blue strings can only be dyed with (the blood of the) chilozon.

כא. חִלָּזוֹן לְמָה הוּא דּוֹמֶה? בְּרִיאָתוֹ דּוֹמָה לְדָג, וְגוּפוֹ דּוֹמֶה לָרָקִיעַ. וְאֵינוֹ עוֹלֶה אֶלָּא (לְשֶׁבַע) [לְשִׁבְעִים] שָׁנִים, לְפִיכָךְ דָּמָיו בְּיֹקֶר.

למה דומה החילזון? החילזון נברא כמו דג, והגוף שלו (מראה גופו ותבנית דיוקנו) דומה (לים, וים דומה) לרקיע. החילזון אינו עולה מן הארץ אלא אחת לשבע (או

אחת לשבעים) **שנים, ובדמו צובעין תכלת, ולכן זה יקר מאוד.** (מסכת מנחות דף מד עמוד א).

What is a chilozon like and what does the chilozon resemble? His creation and form is like a fish, and his body is like the sky (the color of its body resembles the sky), and it does not come to the surface only once in (seven) [seventy] years, and that is the reason why it is very expensive.

כב. הַמּוֹצֵא תְּכֵלֶת אַף עַל פִּי שֶׁהִיא שְׁזוּרָה פְּסוּלָה, שֶׁאֵין לוֹקְחִין תְּכֵלֶת אֶלָּא מִן הַמֻּמְחֶה.

אם אדם מוצא תכלת פסולה אפילו אם זה היה שזורה. גם אין קונים תכלת אלא מן המומחה. (מסכת עירובין דף צו עמוד ב, ומסכת מנחות דף מב עמוד ב).

Someone that finds blue even if it is twisted it is not kosher (and cannot be used for the blue strings of the tzitzit), because you don't buy blue only from an expert (it must be obtained from an approved person).